SAĞLIK İLAÇ VE ECZACILIK İSTATİSTİKLERİ YILLIĞI 2018

TÜRK ECZACILARI BİRLİĞİ

SAĞLIK, İLAÇ VE ECZACILIK İSTATİSTİKLERİ YILLIĞI

ANKARA
2018

SAĞLIK, İLAÇ VE ECZACILIK İSTATİSTİKLERİ YILLIĞI - 2018

Yayın Koordinatörü

Ecz. Arman ÜNEY / TEB Genel Sekreteri

Hazırlayan

Meltem Türker

Redaksiyon

Dr. Ecehan Balta

Hazırlık ve Baskı

Fersa Ofset

Tel: 0.312 386 17 00

© Türk Eczacıları Birliği, 2018

Willy Brandt Sok. No: 9 06690 Çankaya Ankara

İÇİNDEKİLER

TABLO VE ŞEKİL DİZİNİ V

I. TEMEL GÖSTERGELER 1

I.I Nüfus Göstergeleri 3

I.II Ekonomik Göstergeler 12

II.SAĞLIK GÖSTERGELERİ 15

II.I. Üreme Sağlığı 17

II.II. Mortalite 25

II.III. Aşılama 29

III. SAĞLIK KURUMLARI 35

IV. SAĞLIK İNSANGÜCÜ VE KULLANIMI 45

V. İLAÇ 51

VI. SAĞLIK FİNANSMANI 61

VII. ECZACILIK 71

DEĞERLENDİRME 91

KAYNAKÇA 93

TABLO VE ŞEKİL DİZİNİ

TABLO DİZİNİ

I.TEMEL GÖSTERGELER

I.I Nüfus Göstergeleri

Tablo 1: Temel Demografik Özellikler (2017)

Tablo 2: Nüfusun Yerleşim Yerine Göre Dağılımı (2017)

Tablo 3: Yıllara Göre İl Nüfusları (2009-2017)

I.II Ekonomik Göstergeler

Tablo 4: Yıllara Göre Temel Ekonomik Göstergeler

Tablo 5: Yıllara Göre Dış Ticaret (Milyon, $)

II. SAĞLIK GÖSTERGELERİ

Tablo 1: Yıllara Göre Temel Doğum İstatistikleri (2009-2016)

Tablo 2: Yıllara Göre Avrupa Ülkelerinde Toplam Doğurganlık Hızı (2009-2016)

Tablo 3: Doğurganlık Hızının En Yüksek ve En Düşük Olduğu İlk 10 İl (2016)

Tablo 4: Annenin Yaş Grubuna Göre Doğurganlık Hızları, (2009-2016; Binde)

Tablo 5: İBBS-1'e Göre Üreme Sağlığı İstatistikleri (2016)

Tablo 6: Anne-Çocuk Sağlığı İstatistikleri (2016)

Tablo 7: Diyabetli Nüfus Prevalansı ve Sayısı (2016)

Tablo 8: Bebek Ölümü İstatistikleri

Tablo 9: OECD Ülkeleri Bebek Ölüm Hızı Karşılaştırması (Binde, 2017)

Tablo 10: Bebek Ölüm Hızının En Yüksek Olduğu Ülkeler (Bin Canlı Doğumda, Dünya Sıralaması, 2017)

Tablo 11: Kanda Yüksek İnsüline Bağlı Ölüm Oranı (100.000 Kişide; 20

Yaş Üzeri Nüfus, 2016)

Tablo 12: Yıllara Göre Aşılama Hızları (Türkiye)

Tablo 13: IBBS-1'e Göre Beşli Karma Aşı Üçüncü Doz Aşılama Hızı (%, 2002, 2016)

Tablo 14: 15 Yaş Üstü Bireylerin Genel Sağlık Durumu (2016)

Tablo 15: Cinsiyete Göre Seçilmiş Bazı Risk Faktörlerine Atfedilen 100.000 Kişiye Düşen DALY (2000-2016)

Tablo 16: 2016 Yılı İlk 10 DALY Nedeninin 2002 Yılına Göre Değişimi (Yüzde, Erkek)

Tablo 17: 2016 Yılı İlk 10 DALY Nedeninin 2002 Yılına Göre Değişimi (Yüzde, Kadın)

III. SAĞLIK KURUMLARI

Tablo 1: Yıllara ve Sektörlere Göre Nitelikli Yatakların Toplam Yataklar İçerisindeki Oranı (%, Türkiye)

Tablo 2: İllere Göre Sağlık Kurumları Göstergeleri (Türkiye, 2016)

Tablo 3: Yatan Hasta Verileri

IV. SAĞLIK İNSANGÜCÜ VE KULLANIMI

Tablo 1: Sağlık Personelinin Sektörlere ve Unvanlara Göre Dağılımı (2016)

Tablo 2: Hekim Sayısı, Hekim Başına Düşen Kişi Sayısı ve Hekim Başına Hasta Müracaat Sayısı (2009-2016)

V. İLAÇ

Tablo 1: İlaç Pazarında ATC Bazında Dağılım (2017, Kutu)

Tablo 2: İlaç Pazarında ATC Bazında Dağılım (2017, TL)

Tablo 3: OECD Ülkelerinde Antibiyotik Kullanımı (DDD: Tanımlanmış Günlük Doz)

VI. SAĞLIK FİNANSMANI

Tablo 1: OECD Ülkeleri Temel Sağlık Finansmanı Verileri (2017)

Tablo 2: Dünya İlaç Pazarı Ticaret Dengesi (Milyon Euro)

Tablo 3: Bazı Ülkelerde İmalatçı Satış Fiyatına Göre İlaç Pazarının Değeri

Tablo 4: AB Ülkelerinde Reçete Hacmi ve Ortalama Reçete Değeri (Euro)

VII. ECZACILIK

Tablo 1: Eczacı Dağılımı, Türkiye, 2018

Tablo 2: Eczacı Sayısının Sektörlere Göre Dağılımı (%, Türkiye, 2018)

Tablo 3: İllere Göre Eczane Sayısı, 2017

Tablo 4: Türkiye'de Eczacılık Fakültelerinin Kontenjanları (2017)

Tablo 5: Avrupa Ülkelerinde Eczanedeki Eczacı ve Çalışan Sayıları

Tablo 6: AB Ülkeleri Eczacılık Sektörüne Dair Temel Veriler

Tablo 7: Avrupa Ülkelerinde Eczaneden Verilen Eczacılık Hizmetleri

ŞEKİL DİZİNİ

I. TEMEL GÖSTERGELER

I.I Nüfus Göstergeleri

Şekil 1: Ülkelerin Doğuştan Beklenen Yaşam Süresi (2015)

Şekil 2: Türkiye Nüfus Piramidi (2017)

Şekil 3: Yıllara Göre Türkiye Nüfusu (2009-2017)

II. SAĞLIK GÖSTERGELERİ

Şekil 1: 18 Yaş Üstü Toplam Fazla Kilolu Nüfus Prevalansı (2016)

Şekil 2: Doğuşta Beklenen Yaşam Süresinin Uluslararası Karşılaştırması (2017)

Şekil 3: Cinsiyete Göre Doğumda Beklenen Yaşam Süresi (Türkiye)

III. SAĞLIK KURUMLARI

Şekil 1: Yıllara ve Sektöre Göre Hastane Sayısı (Türkiye)

Şekil 2: Yıllara ve Sektöre Göre Hastane Yatağı Sayısı (Türkiye)

Şekil 3: 10.000 Kişiye Düşen Hastane Yatağı Sayısının Uluslararası Karşılaştırması (2015)

IV. SAĞLIK İNSANGÜCÜ VE KULLANIMI

Şekil 1: Yıllara ve Hizmet Kapsamına Göre Kişi Başı Hekime Müracaat Sayısı (Tüm Sektörler)

Şekil 2: Kişi Başı Hekime Müracaat Sayısı, OECD Ülkeleri (2017)

V. İLAÇ

Şekil 1: Türkiye İlaç Pazarının Yıllara Göre Değişimi (Milyar TL, Milyar Kutu)

Şekil 2: Türkiye İlaç Pazarında Yerli ve İthal İlaç Harcamalarının Yıllara Göre Dağılımı (Milyar TL)

Şekil 3: Türkiye İlaç Pazarında Yerli ve İthal İlaçların Yıllara Göre Dağılımı (Milyar Kutu)

Şekil 4: Kutu Bazında Orijinal - Jenerik- 20 Yıllık Dağılımı (Kutu)

Şekil 5: TL Bazında Orijinal - Jenerik- 20 Yıllık Dağılımı (TL)

VI. SAĞLIK FİNANSMANI

Şekil 1: İlaçta AR-GE Çalışmalarında Yapılan Harcama (Milyon, Ulusal Para Değeri; 1990-2014)

VII. ECZACILIK

Şekil 1: Yıllar İtibarı İle Türkiye'de Serbest Eczane Sayıları, (2018)

Şekil 2: Sektörlere Göre Sağlık Çalışanlarının Dağılımı (%, 2016)

I. BÖLÜM

TEMEL GÖSTERGELER

I.I Nüfus Göstergeleri

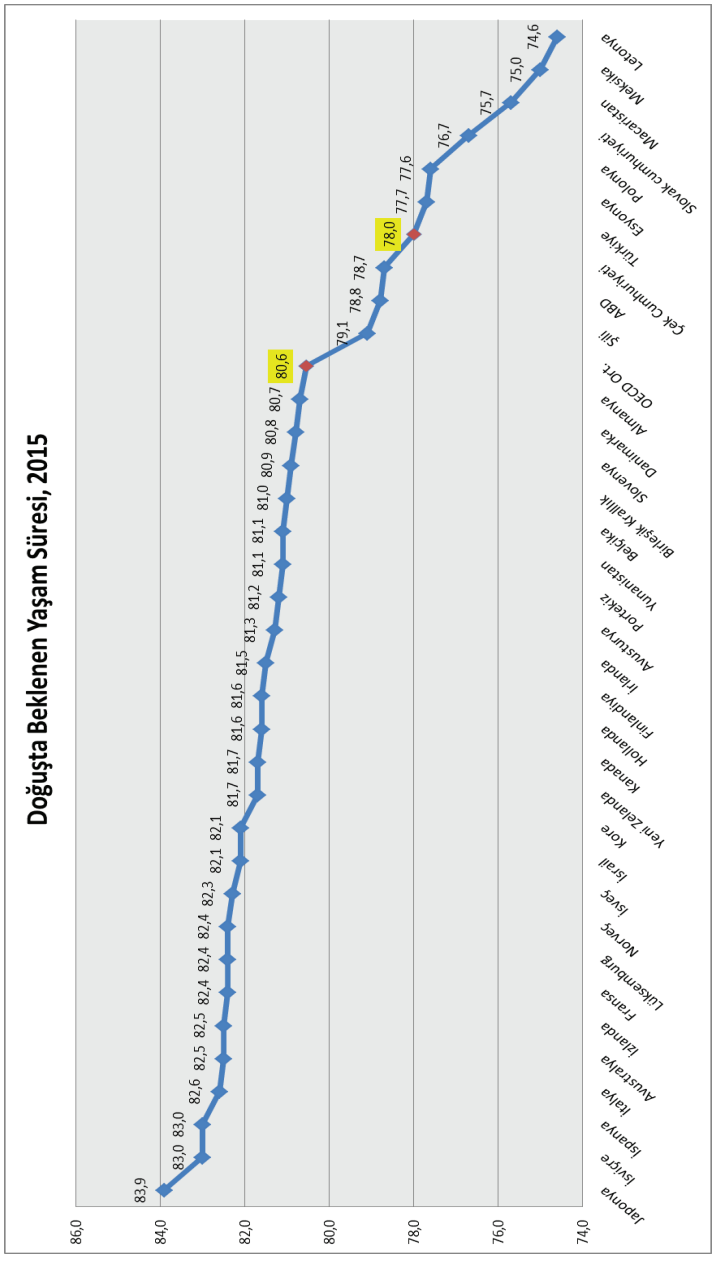
Tablo 1. Temel Demografik Özellikler (2017)

Göstergeler	Sayı	Yüzde (%)
Nüfus artış hızı (Yılsonuna Göre) (%)		1,24
Nüfus (Yılsonu)		
Toplam	80.810.525	
Erkek	40.535.135	50,2
Kadın	40.275.390	49,8
Nüfus Yoğunluğu*	105	
Geniş yaş grubu nüfuslarının oranları (%)		
0-14	19.033.488	23,6
15-64	54.881.652	67,9
65+	6.895.385	8,5
Bağımlılık oranları (%)		
Toplam		47,3
Genç yaş		34,7
Yaşlı		12,6
Doğuşta beklenen yaşam süresi		
Toplam	78	
Erkek	75,3	
Kadın	80,7	
Ortanca yaş	31,7	

Kaynaklar: TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS), 2017; TÜİK, İstatistiklerle Kadın Haber Bülteni, 2017 (06 Mart 2018 Tarihli 27594 sayılı)

*km^2 'de yaşayan kişi sayısını ifade eder.

Şekil 1: Ülkelerin Doğuşta Beklenen Yaşam Süresi (2015)

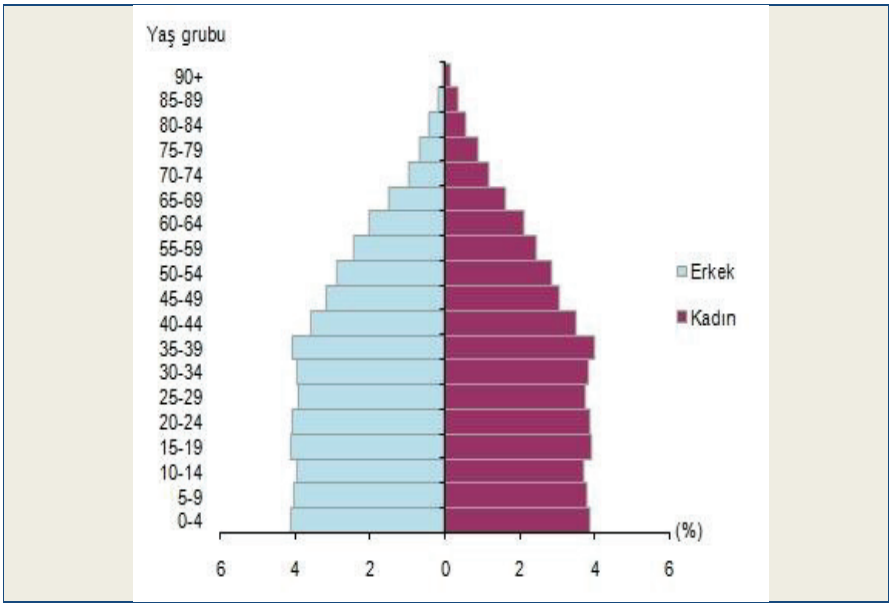
Kaynak: TÜİK

Tablo 2: Nüfusun Yerleşim Yerine Göre Dağılımı (2017)

Göstergeler	Sayı	Bir Önceki Yıla Göre Değişim Hızı (%)
Yerleşim Yerleri İstatistikleri		
İl sayısı	81	
İlçe sayısı	921	
Belde/ilk kademe belediyesi sayısı	396	
Köy sayısı	18380	
Nüfus		
İl ve İlçe Merkezleri	74 761 132	1,48
Belediye ve köyler	6 049 393	-1,53
Toplam	80 810 525	1,24

Kaynak: TÜİK, ADNKS, 2017

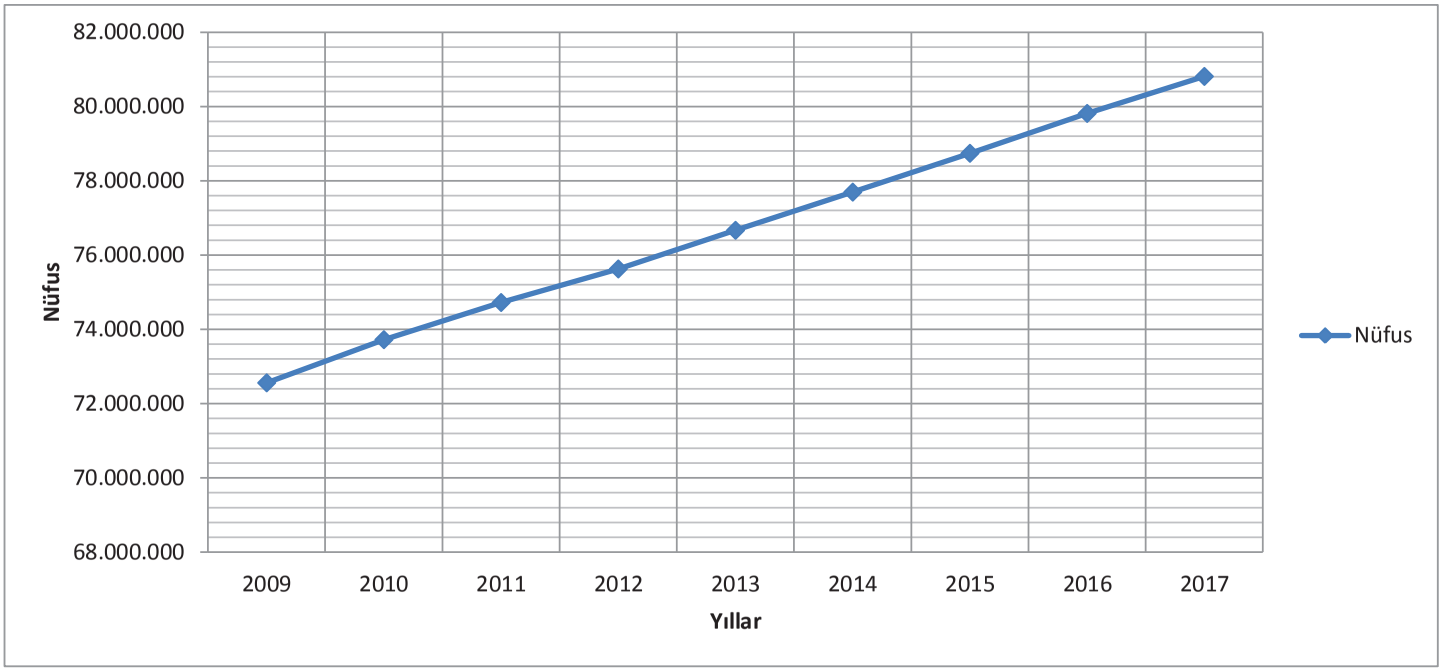
Şekil 2: Türkiye Nüfus Piramidi (2017)

Kaynak: TÜİK, ADNKS Sonuçları

Haber Bülteni, 2017 (01 Şubat 2018 Tarihli 27587 sayılı)

Şekil 3: Yıllara Göre Türkiye Nüfusu (2009-2017)

Kaynak: TÜİK

Tablo 3: Yıllara Göre İl Nüfusları (2009-2017)

İl	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Toplam	72 561 312	73 722 988	74 724 269	75 627 384	76 667 864	77 695 904	78 741 053	79 814 871	80 810 525
Adana	2 062 226	2 085 225	2 108 805	2 125 635	2 149 260	2 165 595	2 183 167	2 201 670	2 216 475
Adıyaman	588 475	590 935	593 931	595 261	597 184	597 835	602 774	610 484	615 076
Afyonkarahisar	701 326	697 559	698 626	703 948	707 123	706 371	709 015	714 523	715 693
Ağrı	537 665	542 022	555 479	552 404	551 177	549 435	547 210	542 255	536 285
Amasya	324 268	334 786	323 079	322 283	321 977	321 913	322 167	326 351	329 888
Ankara	4 650 802	4 771 716	4 890 893	4 965 542	5 045 083	5 150 072	5 270 575	5 346 518	5 445 026
Antalya	1 919 729	1 978 333	2 043 482	2 092 537	2 158 265	2 222 562	2 288 456	2 328 555	2 364 396
Artvin	165 580	164 759	166 394	167 082	169 334	169 674	168 370	168 068	166 143
Aydın	979 155	989 862	999 163	1 006 541	1 020 957	1 041 979	1 053 506	1 068 260	1 080 839
Balıkesir	1 140 085	1 152 323	1 154 314	1 160 731	1 162 761	1 189 057	1 186 688	1 196 176	1 204 824
Bilecik	202 061	225 381	203 849	204 116	208 888	209 925	212 361	218 297	221 693
Bingöl	255 745	255 170	262 263	262 507	265 514	266 019	267 184	269 560	273 354
Bitlis	328 489	328 767	336 624	337 253	337 156	338 023	340 449	341 225	341 474
Bolu	271 545	271 208	276 506	281 080	283 496	284 789	291 095	299 896	303 184
Burdur	251 550	258 868	250 527	254 341	257 267	256 898	258 339	261 401	264 779
Bursa	2 550 645	2 605 495	2 652 126	2 688 171	2 740 970	2 787 539	2 842 547	2 901 396	2 936 803

Tablo 3: Yıllara Göre İl Nüfusları (2009-2017)

İl	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Çanakkale	477 735	490 397	486 445	493 691	502 328	511 790	513 341	519 793	530 417
Çankırı	185 019	179 067	177 211	184 406	190 909	183 550	180 945	183 880	186 074
Çorum	540 704	535 405	534 578	529 975	532 080	527 220	525 180	527 863	528 422
Denizli	926 362	931 823	942 278	950 557	963 464	978 700	993 442	1 005 687	1 018 735
Diyarbakır	1 515 011	1 528 958	1 570 943	1 592 167	1 607 437	1 635 048	1 654 196	1 673 119	1 699 901
Edirne	395 463	390 428	399 316	399 708	398 582	400 280	402 537	401 701	406 855
Elazığ	550 667	552 646	558 556	562 703	568 239	568 753	574 304	578 789	583 671
Erzincan	213 288	224 949	215 277	217 886	219 996	223 633	222 918	226 032	231 511
Erzurum	774 207	769 085	780 847	778 195	766 729	763 320	762 321	762 021	760 476
Eskişehir	755 427	764 584	781 247	789 750	799 724	812 320	826 716	844 842	860 620
Gaziantep	1 653 670	1 700 763	1 753 596	1 799 558	1 844 438	1 889 466	1 931 836	1 974 244	2 005 515
Giresun	421 860	419 256	419 498	419 555	425 007	429 984	426 686	444 467	437 393
Gümüşhane	130 976	129 618	132 374	135 216	141 412	146 353	151 449	172 034	170 173
Hakkâri	256 761	251 302	272 165	279 982	273 041	276 287	278 775	267 813	275 761
Hatay	1 448 418	1 480 571	1 474 223	1 483 674	1 503 066	1 519 836	1 533 507	1 555 165	1 575 226
Isparta	420 796	448 298	411 245	416 663	417 774	418 780	421 766	427 324	433 830

Tablo 3: Yıllara Göre İl Nüfusları (2009-2017)

İl	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Mersin	1 640 888	1 647 899	1 667 939	1 682 848	1 705 774	1 727 255	1 745 221	1 773 852	1 793 931
İstanbul	12 915 158	13 255 685	13 624 240	13 854 740	14 160 467	14 377 018	14 657 434	14 804 116	15 029 231
İzmir	3 868 308	3 948 848	3 965 232	4 005 459	4 061 074	4 113 072	4 168 415	4 223 545	4 279 677
Kars	306 536	301 766	305 755	304 821	300 874	296 466	292 660	289 786	287 654
Kastamonu	359 823	361 222	359 759	359 808	368 093	368 907	372 633	376 945	372 373
Kayseri	1 205 872	1 234 651	1 255 349	1 274 968	1 295 355	1 322 376	1 341 056	1 358 980	1 376 722
Kırklareli	333 179	332 791	340 199	341 218	340 559	343 723	346 973	351 684	356 050
Kırşehir	223 102	221 876	221 015	221 209	223 498	222 707	225 562	229 975	234 529
Kocaeli	1 522 408	1 560 138	1 601 720	1 634 691	1 676 202	1 722 795	1 780 055	1 830 772	1 883 270
Konya	1 992 675	2 013 845	2 038 555	2 052 281	2 079 225	2 108 808	2 130 544	2 161 303	2 180 149
Kütahya	571 804	590 496	564 264	573 421	572 059	571 554	571 463	573 642	572 256
Malatya	736 884	740 643	757 930	762 366	762 538	769 544	772 904	781 305	786 676
Manisa	1 331 957	1 379 484	1 340 074	1 346 162	1 359 463	1 367 905	1 380 366	1 396 945	1 413 041
Kahramanmaraş	1 037 491	1 044 816	1 054 210	1 063 174	1 075 706	1 089 038	1 096 610	1 112 634	1 127 623
Mardin	737 852	744 606	764 033	773 026	779 738	788 996	796 591	796 237	809 719
Muğla	802 381	817 503	838 324	851 145	866 665	894 509	908 877	923 773	938 751
Muş	404 484	406 886	414 706	413 260	412 553	411 216	408 728	406 501	404 544

Tablo 3: Yıllara Göre İl Nüfusları (2009-2017)

İl	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Nevşehir	284 025	282 337	283 247	285 190	285 460	286 250	286 767	290 895	292 365
Niğde	339 921	337 931	337 553	340 270	343 658	343 898	346 114	351 468	352 727
Ordu	723 507	719 183	714 390	741 371	731 452	724 268	728 949	750 588	742 341
Rize	319 569	319 637	323 012	324 152	328 205	329 779	328 979	331 048	331 041
Sakarya	861 570	872 872	888 556	902 267	917 373	932 706	953 181	976 948	990 214
Samsun	1 250 076	1 252 693	1 251 729	1 251 722	1 261 810	1 269 989	1 279 884	1 295 927	1 312 990
Siirt	303 622	300 695	310 468	310 879	314 153	318 366	320 351	322 664	324 394
Sinop	201 134	202 740	203 027	201 311	204 568	204 526	204 133	205 478	207 427
Sivas	633 347	642 224	627 056	623 535	623 824	623 116	618 617	621 224	621 301
Tekirdağ	783 310	798 109	829 873	852 321	874 475	906 732	937 910	972 875	1 005 463
Tokat	624 439	617 802	608 299	613 990	598 708	597 920	593 990	602 662	602 086
Trabzon	765 127	763 714	757 353	757 898	758 237	766 782	768 417	779 379	786 326
Tunceli	83 061	76 699	85 062	86 276	85 428	86 527	86 076	82 193	82 498
Şanlıurfa	1 613 737	1 663 371	1 716 254	1 762 075	1 801 980	1 845 667	1 892 320	1 940 627	1 985 753
Uşak	335 860	338 019	339 731	342 269	346 508	349 459	353 048	358 736	364 971
Van	1 022 310	1 035 418	1 022 532	1 051 975	1 070 113	1 085 542	1 096 397	1 100 190	1 106 891
Yozgat	487 365	476 096	465 696	453 211	444 211	432 560	419 440	421 041	418 650
Zonguldak	619 812	619 703	612 406	606 527	601 567	598 796	595 907	597 524	596 892

Tablo 3: Yıllara Göre İl Nüfusları (2009-2017)

İl	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Aksaray	376 907	377 505	378 823	379 915	382 806	384 252	386 514	396 673	402 404
Bayburt	74 710	74 412	76 724	75 797	75 620	80 607	78 550	90 154	80 417
Karaman	231 872	232 633	234 005	235 424	237 939	240 362	242 196	245 610	246 672
Kırıkkale	280 834	276 647	274 992	274 727	274 658	271 092	270 271	277 984	278 749
Batman	497 998	510 200	524 499	534 205	547 581	557 593	566 633	576 899	585 252
Şırnak	430 424	430 109	457 997	466 982	475 255	488 966	490 184	483 788	503 236
Bartın	188 449	187 758	187 291	188 436	189 139	189 405	190 708	192 389	193 577
Ardahan	108 169	105 454	107 455	106 643	102 782	100 809	99 265	98 335	97 096
Iğdır	183 486	184 418	188 857	190 409	190 424	192 056	192 435	192 785	194 775
Yalova	202 531	203 741	206 535	211 799	220 122	226 514	233 009	241 665	251 203
Karabük	218 564	227 610	219 728	225 145	230 251	231 333	236 978	242 347	244 453
Kilis	122 104	123 135	124 452	124 320	128 586	128 781	130 655	130 825	136 319
Osmaniye	471 804	479 221	485 357	492 135	498 981	506 807	512 873	522 175	527 724
Düzce	335 156	338 188	342 146	346 493	351 509	355 549	360 388	370 371	377 610

Kaynak: TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS)

I.II Ekonomik göstergeler

Tablo 4: Yıllara Göre Temel Ekonomik Göstergeler

Göstergeler	2015	2016	2017	2018
Nüfus (yıl ortası) (bin kişi)	77.738	79.278	80.313	81.339
İşgücüne katılım oranı (15-64 yaş) (%)	56,1	57,0	56,5	57,2
İstihdam Oranı (%)	46,0	46,3	49,0	50,9
İşsizlik Oranı (%)	10,3	10,9	13,3	11,1
GSYH (milyon TL, cari fiyatlarla)	1.953.561	2.608.526	3.104.907	-
GSYH (milyon $, cari fiyatlarla)	719.967	862.744	851.046	
Kişi başı milli gelir (GSYH, $)	9.261	10.883	10.597	-

Kaynak: TÜİK Temel İstatistikler

Tablo 5: Yıllara Göre Dış Ticaret (Milyon, $)

Yıllar	İthalat	Artış oranı (%) 2015/2014	İhracat	Artış oranı (%) 2015/2014	Denge	Artış oranı (%) 2015/2014	Karşılama oranı (%)
2012	236.545	-1,8	152.462	13,0	-84.083	-20,6	64,5
2013	251.661	6,4	151.803	-0,4	-99.859	18,8	60,3
2014	242.177	-3,8	157.610	3,8	-84.567	-15,3	65,1
2015	207.234	-14,4	143.839	-8,7	-63.395	-25,0	69,4
2016	198.618	-4,2	142.530	-0,9	-56.089	-11,5	71,8
2017	233.800	17,7	157.020	10,2	-76.780	36,9	67,2

Kaynak: TÜİK Dış Ticaret İstatistikleri

TÜRK ECZACILARI BİRLİĞİ TÜRK ECZACILARI BİRLİĞİ TÜRK ECZACILARI BİRLİĞİ

II. BÖLÜM
SAĞLIK GÖSTERGELERİ

II. I. Üreme Sağlığı

Tablo 1: Yıllara Göre Temel Doğum İstatistikleri (2009-2016)

Göstergeler	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Doğum sayısı	1 266 751	1 261 169	1 252 812	1 293 884	1 295 987	1 348 413	1 333 329	1 309 771
Toplam doğurganlık hızı (kadın başına)	2,10	2,08	2,05	2,11	2,10	2,18	2,15	2,10
Kaba doğum hızı (‰)	17,6	17,2	16,9	17,2	17,0	17,5	17,0	16,5
Genel doğurganlık hızı (‰)	73,6	72,8	71,4	72,9	72,1	74,2	72,7	70,8
Annenin ortalama yaşı	26,2	26,3	26,5	26,5	26,5	26,6	26,7	26,8

Kaynak: TÜİK, Hayati İstatistikler

Tablo 2: Yıllara Göre Avrupa Ülkelerinde Toplam Doğurganlık Hızı (2009-2016)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Avrupa Birliği	1,61	1,62	1,59	1,59	1,55	1,58	1,57	1,60
Belçika	1,84	1,86	1,81	1,80	1,76	1,74	1,70	1,68
Bulgaristan	1,66	1,57	1,51	1,50	1,48	1,53	1,53	1,54
Çekya	1,51	1,51	1,43	1,45	1,46	1,53	1,57	1,63
Danimarka	1,84	1,87	1,75	1,73	1,67	1,69	1,71	1,79
Almanya	1,36	1,39	1,39	1,41	1,42	1,47	1,50	1,60
Estonya	1,70	1,72	1,61	1,56	1,52	1,54	1,58	1,60
İrlanda	2,06	2,05	2,03	1,98	1,93	1,89	1,85	1,81
Yunanistan	1,50	1,48	1,40	1,34	1,29	1,30	1,33	1,38
İspanya	1,38	1,37	1,34	1,32	1,27	1,32	1,33	1,34
Fransa	2,00	2,03	2,01	2,01	1,99	2,01	1,96	1,92
Hırvatistan	1,58	1,55	1,48	1,51	1,46	1,46	1,40	1,42
İtalya	1,45	1,46	1,44	1,43	1,39	1,37	1,35	1,34
Kıbrıs	1,47	1,44	1,35	1,39	1,30	1,31	1,32	1,37
Letonya	1,46	1,36	1,33	1,44	1,52	1,65	1,70	1,74
Litvanya	1,50	1,50	1,55	1,60	1,59	1,63	1,70	1,69
Luxemburg	1,59	1,63	1,52	1,57	1,55	1,50	1,47	1,41
Macaristan	1,32	1,25	1,23	1,34	1,35	1,44	1,45	1,53
Malta	1,42	1,36	1,45	1,42	1,36	1,38	1,37	1,37
Hollanda	1,79	1,79	1,76	1,72	1,68	1,71	1,66	1,66
Avusturya	1,39	1,44	1,43	1,44	1,44	1,46	1,49	1,53
Polonya	1,40	1,41	1,33	1,33	1,29	1,32	1,32	1,39
Portekiz	1,34	1,39	1,35	1,28	1,21	1,23	1,31	1,36
Romanya	1,66	1,59	1,47	1,52	1,46	1,56	1,58	1,64
Slovenya	1,53	1,57	1,56	1,58	1,55	1,58	1,57	1,58
Slovakya	1,44	1,43	1,45	1,34	1,34	1,37	1,40	1,48
Finlandiya	1,86	1,87	1,83	1,80	1,75	1,71	1,65	1,57
İsveç	1,94	1,98	1,90	1,91	1,89	1,88	1,85	1,85
Birleşik Krallık (İngiltere)	1,89	1,92	1,91	1,92	1,83	1,81	1,80	1,79
İzlanda	2,23	2,20	2,02	2,04	1,93	1,93	1,80	1,74
Lihtenştayn	1,71	1,40	1,69	1,51	1,45	1,59	1,40	1,61
Norveç	1,98	1,95	1,88	1,85	1,78	1,75	1,72	1,71

İsviçre	1,50	1,52	1,52	1,52	1,52	1,54	1,54	1,54
Karadağ	1,98	1,70	1,65	1,72	1,73	1,75	1,74	1,79
Arnavutluk						1,79	1,67	1,56
Sırbistan	1,44	1,40	1,40	1,45	1,43	1,46	1,46	1,46
Türkiye	2,09	2,04	2,03	2,09	2,08	2,17	2,14	2,11
Andorra	1,19	1,27						
Beyaz Rusya			1,51	1,62	1,67	1,70	1,72	
Bosna Hersek								
Kosova								
Moldova	1,31	1,30	1,27	1,28				
Rusya	1,54	1,57						
San Marino				1,26				
Ukrayna		1,43	1,46	1,53		1,46		
Ermenistan	1,53						1,62	1,62
Azerbaycan	1,82	1,92		2,00	1,98	1,97	1,94	1,90
Gürcistan	1,85	1,81				1,97	2,21	

Kaynak: Eurostat, Nüfus, Doğumlar ve doğurganlık verileri

Tablo 3: Doğurganlık hızının en yüksek ve en düşük olduğu ilk 10 il, (2016; çocuk sayısı)

En yüksek iller	Toplam doğurganlık hızı	En düşük İller	Toplam doğurganlık hızı
Şanlıurfa	4,33	Karabük	1,46
Ağrı	3,69	Edirne	1,48
Siirt	3,46	Kırklareli	1,48
Şırnak	3,45	Zonguldak	1,50
Muş	3,35	Kütahya	1,52
Bitlis	3,29	Eskişehir	1,53
Mardin	3,23	Bartın	1,54
Van	3,18	Çanakkale	1,56
Diyarbakır	3,12	Giresun	1,56
Batman	3,10	Gümüşhane	1,56

Kaynak: TÜİK, Doğum İstatistikleri

Tablo 4: Annenin Yaş Grubuna Göre Doğurganlık Hızları (2009-2016; binde)

Yaş Grupları	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
15-19	37	34	32	31	29	28	26	24
20-24	117	113	110	110	107	108	103	100
25-29	126	126	125	129	130	135	135	133
30-34	85	88	89	95	96	102	102	101
35-39	42	43	42	45	47	50	50	51
40-44	11	11	10	10	11	12	13	12
45-49	2	2	2	1	1	1	1	1

Kaynak: TÜİK, Hayati İstatistikler

Tablo 5: İBBS-1'e Göre Üreme Sağlığı İstatistikleri (2016)

Göstergeler	İstanbul	Batı Marmara	Ege	Doğu Marmara	Batı Anadolu	Akdeniz	Orta Anadolu	Batı Karadeniz	Doğu Karadeniz	Kuzeydoğu Anadolu	Ortadoğu Anadolu	Güneydoğu Anadolu
Doğum sayısı	239 144	40 380	133567	113 263	115 952	170 727	59 829	53 480	31 885	46 301	80 711	224 532
Toplam doğurganlık hızı (Kadın başına)	1,85	1,68	1,76	1,88	1,86	2,23	2,03	1,69	1,76	2,70	2,65	3,37
Kaba doğum hızı (‰)	16,2	11,8	13,1	14,9	15,1	16,9	15,3	11,8	12,2	21,1	21,1	26,6
Genel doğurganlık hızı (‰)	64,0	55,5	58,3	63,7	62,9	73,5	67,3	54,8	56,9	91,6	89,4	113,5
Annenin ortalama yaşı	28,9	28,0	28,1	28,4	28,3	28,0	27,5	28,0	28,8	27,1	27,6	27,7
Bebek ölüm hızı (‰)												
Toplam	8,1	6,6	8,6	8,1	7,8	10,2	8,7	8,4	7,2	12,3	13,7	14,5
Erkek	8,5	6,3	9,1	9,1	8,3	11,3	9,6	9,0	8,5	13,2	13,7	14,7
Kadın	7,6	6,9	8,0	7,1	7,3	9,1	7,6	7,8	5,7	11,4	13,6	14,2
Beş yaş altı ölüm hızı	9,5	7,9	10,3	9,7	9,3	12,5	10,8	10,5	8,9	15,2	16,6	17,9
Neonatal bebek ölüm hızı	3,1	2,7	3,2	3,0	3,0	4,0	3,2	3,0	3,1	5,2	6,2	6,1
Post neonatal bebek ölüm hızı	2,6	2,0	2,3	2,5	2,3	3,1	3,2	3,0	2,1	5,2	4,9	5,1

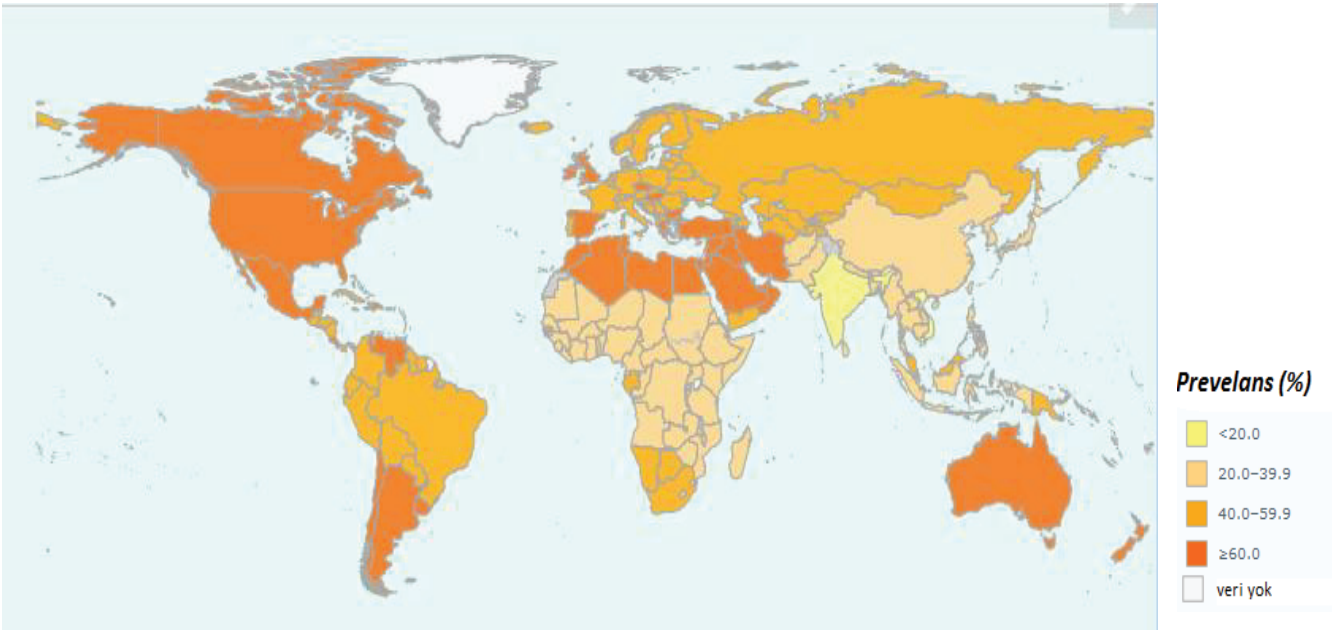
Kaynaklar: TÜİK, Hayati İstatistikler; Sağlık İstatistikleri Yıllığı Haber Bülteni, 2016 (29 Eylül 2017, Sayı:3)

Tablo 6: Anne Çocuk Sağlığı İstatistikleri (2016)

	Yüzde (%)
Sağlık kuruluşlarında gerçekleşen doğum oranı (%)	98
Sezaryen doğumların tüm doğumlar içindeki payı (%)	53,1
Primer sezaryenin tüm doğumlar içindeki payı (%)	26,4
Antenatal Bakım Kapsamı (En az 1 ziyaret) (%)	98,5

Kaynaklar: Sağlık İstatistikleri Yıllığı Haber Bülteni, 2016 (29 Eylül 2017, Sayı:5)

Şekil 1: 18 Yaş Üstü Toplam Fazla Kilolu* Nüfus Prevalansı (2016)

***Beden Kitle Endeksi : 25Kg/m2**
Kaynak: Dünya Sağlık Örgütü, 2016

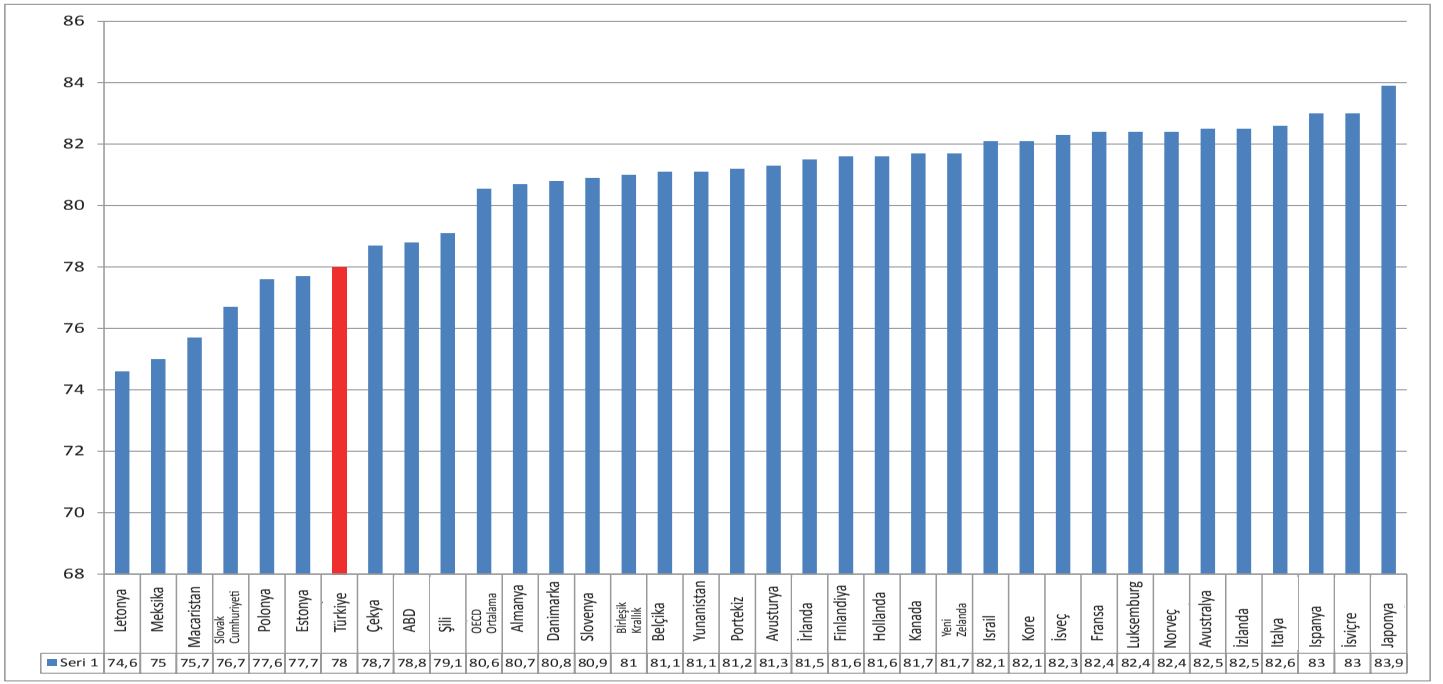
Tablo 7: Diyabetli Nüfus Prevalansı ve Sayısı (2016)

Dünya Nüfusu Diyabet Prevalansı ve Sayısı (18 yaş üstü nüfus)				
	Prevalans (%)		Sayı (Milyon)	
	1980	2014	1980	2014
Afrika Bölgesi	3.1%	7.1%	4	25
Amerika Bölgesi	5%	8.3%	18	62
Doğu Akdeniz Bölgesi	5.9%	13.7%	6	43
Avrupa Bölgesi	5.3%	7.3%	33	64
Güneydoğu Asya Bölgesi	4.1%	8.6%	17	96
Batı Pasifik Bölgesi	4.4%	8.4%	29	131
Toplam	4.7%	8.5%	108	422

Kaynak: Dünya Sağlık Örgütü, Diyabet Raporu 2016

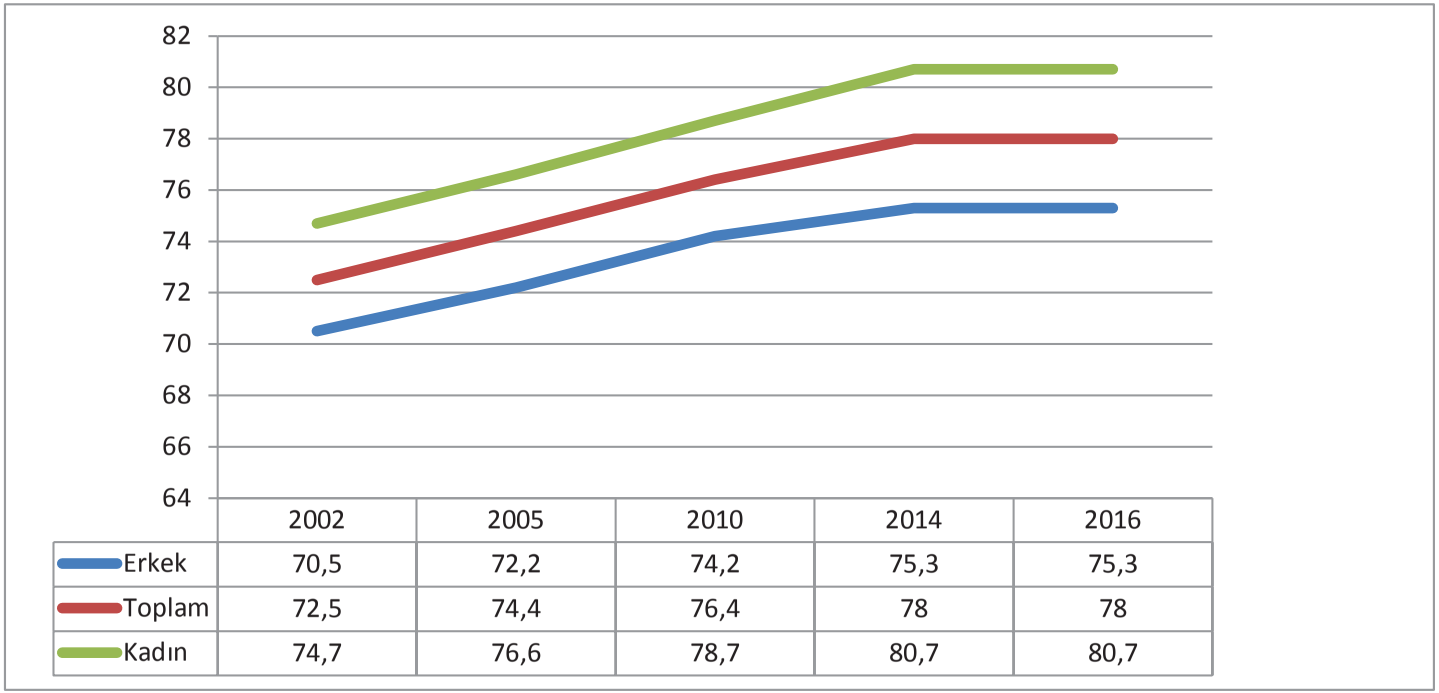
II.II.Mortalite

Şekil 2: Doğuşta Beklenen Yaşam Süresinin Uluslararası Karşılaştırması (2017)

Kaynak: OECD, Sağlık İstatistikleri 2017

Şekil 3: Cinsiyete Göre Doğumda Beklenen Yaşam Süresi (Türkiye)

	2002	2005	2010	2014	2016
Erkek	70,5	72,2	74,2	75,3	75,3
Toplam	72,5	74,4	76,4	78	78
Kadın	74,7	76,6	78,7	80,7	80,7

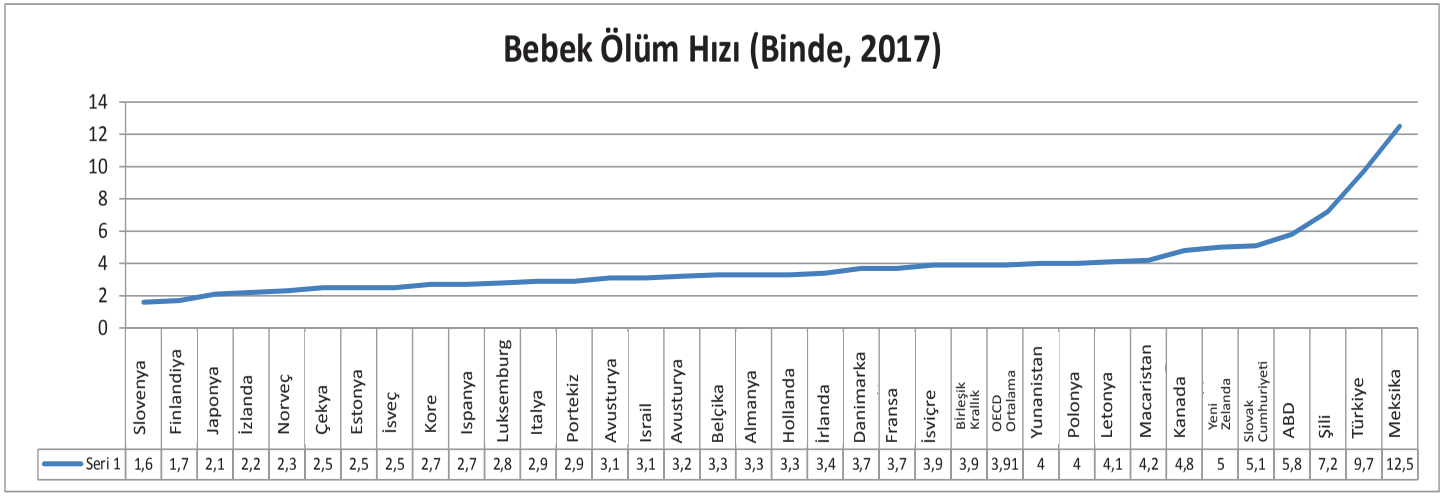
Kaynak: TÜİK, Hayat tabloları Sayı: 24640 27 Eylül 2017, TÜİK Nüfus Projeksiyonları

Tablo 8: Bebek Ölümü İstatistikleri

Göstergeler	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Bebek ölüm hızı (binde; ‰)								
Toplam	13,9	12,0	11,6	11,6	10,8	11,1	10,2	10,0
Erkek	14,6	12,7	12,2	12,1	11,4	11,8	10,9	10,5
Kadın	13,1	11,3	11,0	11,0	10,2	10,3	9,6	9,4
Beş yaş altı ölüm hızı	17,7	15,5	14,9	14,4	13,4	13,3	12,4	12,1
Neonatal bebek ölüm hızı	8,9	7,6	7,3	7,5	6,9	7,3	6,5	6,4
Post neonatal bebek ölüm hızı	5,0	4,5	4,4	4,1	3,9	3,8	3,8	3,6

Kaynak: TÜİK, Hayat Tabloları, 2014; TÜİK, Hayati İstatistikler, 2009-2016

Tablo 9: OECD Ülkeleri Bebek Ölüm Hızı Karşılaştırması (Binde, 2017)

	Slovenya	Finlandiya	Japonya	İzlanda	Norveç	Çekya	Estonya	İsveç	Kore	Ispanya	Luksemburg	İtalya	Portekiz	Avusturya	Israil	Avusturya	Belçika	Almanya	Hollanda	İrlanda	Danimarka	Fransa	İsviçre	Birleşik Krallık	OECD Ortalama	Yunanistan	Polonya	Letonya	Macaristan	Kanada	Yeni Zelanda	Slovak Cumhuriyeti	ABD	Şili	Türkiye	Meksika
Seri 1	1,6	1,7	2,1	2,2	2,3	2,5	2,5	2,5	2,7	2,7	2,8	2,9	2,9	3,1	3,1	3,2	3,3	3,3	3,3	3,4	3,7	3,7	3,9	3,9	3,91	4	4	4,1	4,2	4,8	5	5,1	5,8	7,2	9,7	12,5

Kaynak: OECD, Sağlık İstatistikleri, 2017

Tablo 10: Bebek Ölüm hızının en yüksek olduğu ülkeler (İlk Bir Yılda Bin Canlı Doğumda Ölüm, Dünya Sıralaması, 2017)

Afganistan	110.6
Somali	94.8
Güney Afrika Cumhuriyeti	86.3
Gine Bissau	85.7
Çad	85.4
Nijer	81.1
Burkina Faso	72.2
Nijerya	69.8
Mali	69.5
Sierra Leone	68.4

Kaynak: The Statistical Portal, 2017

Tablo 11: Kanda Yüksek İnsüline Bağlı Ölüm Oranı (100.000 Kişide; 20 Yaş Üzeri Nüfus, 2016)

	Toplam	Kadın	Erkek
Afrika Bölgesi	111.3	110.9	111.1
Amerika Bölgesi	72.6	63.9	82.8
Doğu Akdeniz Bölgesi	139.6	140.2	138.3
Avrupa Bölgesi	55.7	46.5	64.5
Güneydoğu Asya Bölgesi	115.3	101.8	129.1
Batı Pasifik Bölgesi	67.0	65.8	67.8

Kaynak: Dünya Sağlık Örgütü, Diyabet Raporu 2016

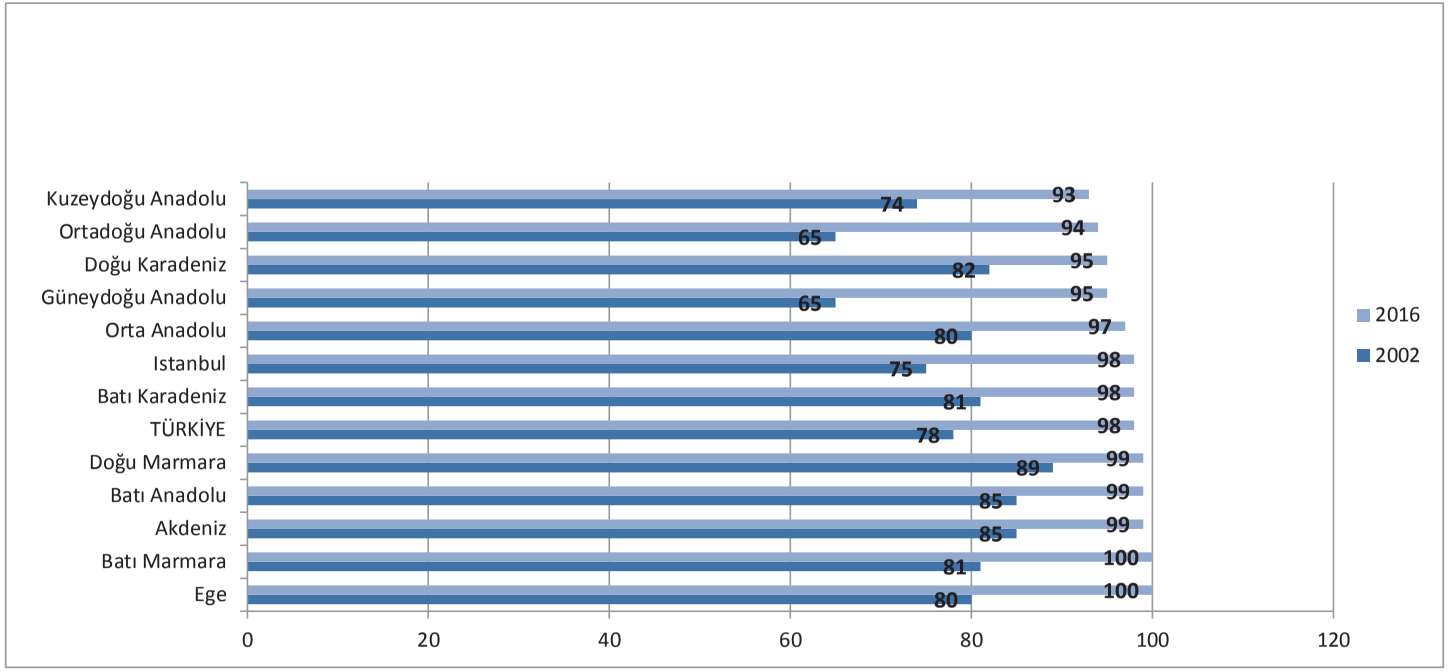
II.III. Aşılama

Tablo 12: Yıllara Göre Aşılama Hızları (Türkiye)

Yıllara Göre Aşılama Hızları, Türkiye						
	2002	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**
DaBT 1	82%	97%	97%	97%	98%	96%
DaBT 2	80%	97%	98%	96%	97%	97%
DaBT 3	78%	97%	98%	96%	97%	98%
BCG	77%	96%	96%	95%	96%	96%
HBV - 3	72%	97%	97%	95%	97%	98%
KKK	82%	96%	98%	94%	97%	98%
KPA 3	-	97%	97%	96%	97%	98%

Kaynak: Sağlık Bakanlığı, Sağlık İstatistik Yıllığı 2016

Tablo 13: IBBS-1'e Göre Beşli Karma Aşı Üçüncü Doz Aşılama Hızı (%, 2002, 2016)

Kaynak: Sağlık Bakanlığı, Sağlık İstatistik Yıllığı 2016

Tablo 14: 15 Yaş Üstü Bireylerin Genel Sağlık Durumu (2016)

Yaş Grubu	Sağlık Durumu	Erkek	Kadın	Toplam
15-24	**Çok İyi/İyi**	90,2	88,9	89,5
	Kötü/Çok Kötü	3,1	1,5	2,3
25-34	**Çok İyi/İyi**	82,9	79,2	81,1
	Kötü/Çok Kötü	3,1	3,5	3,3
35-44	**Çok İyi/İyi**	74,1	59,8	67,0
	Kötü/Çok Kötü	5,5	7,7	6,6
45-54	**Çok İyi/İyi**	58,8	39,5	49,2
	Kötü/Çok Kötü	8,8	18,0	13,4
55-64	**Çok İyi/İyi**	52,5	29,2	40,7
	Kötü/Çok Kötü	11,4	25,9	18,7
65-74	**Çok İyi/İyi**	33,2	20,1	26,1
	Kötü/Çok Kötü	23,1	36,9	30,5
75+	**Çok İyi/İyi**	17,8	11,5	14,0
	Kötü/Çok Kötü	36,4	46,6	42,6
Toplam	**Çok İyi/İyi**	**69,8**	**57,5**	**63,5**
	Kötü/Çok Kötü	**7,9**	**13,4**	**10,7**

Kaynak: TÜİK Sağlık Araştırması, 2016

Tablo 15: Cinsiyete Göre Seçilmiş Bazı Risk Faktörlerine Atfedilen 100.000 Kişiye Düşen DALY* (2000-2016)

RİSK FAKTÖRERİ	2000			2016		
	ERKEK	KADIN	TOPLAM	ERKEK	KADIN	TOPLAM
Yüksek Vücut Kitle İndeksi	2.236	2.336	2.287	2.293	2.465	2.380
Tütün Kullanımı	4.710	1.353	3.005	3.643	904	2.250
Yüksek Sistolik Kan Basıncı	2.898	2.059	2.472	2.317	1.779	2.043
Yüksek Açlık Kan Şekeri	2.024	1.781	1.901	1.965	1.815	1.889
Beslenmeyle İlgili Riskler	2.666	1.491	2.069	1.886	1.193	1.533
Çocuk ve Annede Malnütrisyon	4.485	3.630	4.051	1.164	1.124	1.143
Mesleki Riskler	1.875	469	1.161	1.634	399	1.005
Yüksek Total Kolesterol	1.787	787	1.279	1.229	669	944
Böbrek Fonksiyon Bozukluğu	1.108	856	980	930	813	871
Hava Kirliliği	1.774	927	1.344	1.103	484	788
Alkol ve Madde Kullanımı	1.129	639	880	781	472	624
Yetersiz Fiziksel Aktivite	450	256	351	342	226	283
Çevreyle İlgili Diğer Riskler	289	111	199	221	85	152
Güvenli Olmayan Su, Sanitasyon ve El Yıkama	667	488	576	111	101	106
Korunmasız Cinsel İlişki	101	106	104	118	85	101
Düşük Kemik Mineral Yoğunluğu	95	65	79	98	82	90
Cinsel Taciz ve Şiddet	15	142	80	15	144	81

Kaynak: IHME, Küresel Hastalık Yükü Çalışması 2016

*** *Disability- Adjusted Life Year* (Yeti Yitimine Ayarlanmış Yaşam Yılı: Mükemmel sağlık beklentisine karşın sağlıkta oluşan açığı ölçmek amacıyla doğuşta beklenen yaşam süresine göre ömür boyu sağlıklı yaşayacağını projekte ederek "süre ve kalite bakımından kaybı" ölçen ve sağlık müdahalelerinin de maliyetlerine göre yaşam yılı katkılarını gösteren bir sistemdir.)**

Tablo 16: 2016 Yılı İlk 10 DALY Nedeninin 2002 Yılına Göre Değişimi (Yüzde, Erkek)

		2002	2016	Değişim (%)
1	İskemik Kalp Hastalığı	980.844	875.649	-10,7%
2	Bel ve Boyun Ağrısı	349.159	488.152	39,8%
3	Trakea, Bronş ve Akciğer Kanserleri	339.395	437.167	28,8%
4	Trafik Kazaları	423.459	390.821	-7,7%
5	Diyabet	260.834	344.395	32,0%
6	Konjenital Doğum Bozuklukları	494.834	339.613	-31,3%
7	Duyu Organı Hastalıkları	252.124	316.783	25,6%
8	Kronik Obstrüktif Akciğer Hastalığı	231.259	299.357	29,4%
9	Serebrovasküler Hastalıklar	164.575	286.663	74,2%
10	Neonatal Erken Doğum Komplikasyonları	613.449	276.053	-55,0%

Kaynak: IHME, Küresel Hastalık Yükü Çalışması 2016

Tablo 17: 2016 Yılı İlk 10 DALY Nedeninin 2002 Yılına Göre Değişimi (Yüzde, Kadın)

		2002	2016	Değiştim (%)
1	Bel ve Boyun Ağrısı	520.757	747.156	43,5%
2	İskemik Kalp Hastalığı	451.951	484.117	7,1
3	Migren	310.875	398.491	28,2%
4	Diyabet	301.642	394.760	30,9%
5	Duyu Organı Hastalıkları	280.401	370.901	32,3%
6	Depresif Bozukluklar	272.141	333.304	22,5%
7	Deri ve Subkutanöz Hastalıklar	248.460	304.380	22,5%
8	Konjenital Doğum Bozuklukları	426.175	303.630	-28,8%
9	Alzheimer ve Diğer Demans Hastalıklar	216.550	294.793	36,1%
10	Serebrovasküler Hastalıklar	198.809	250.951	26,2%

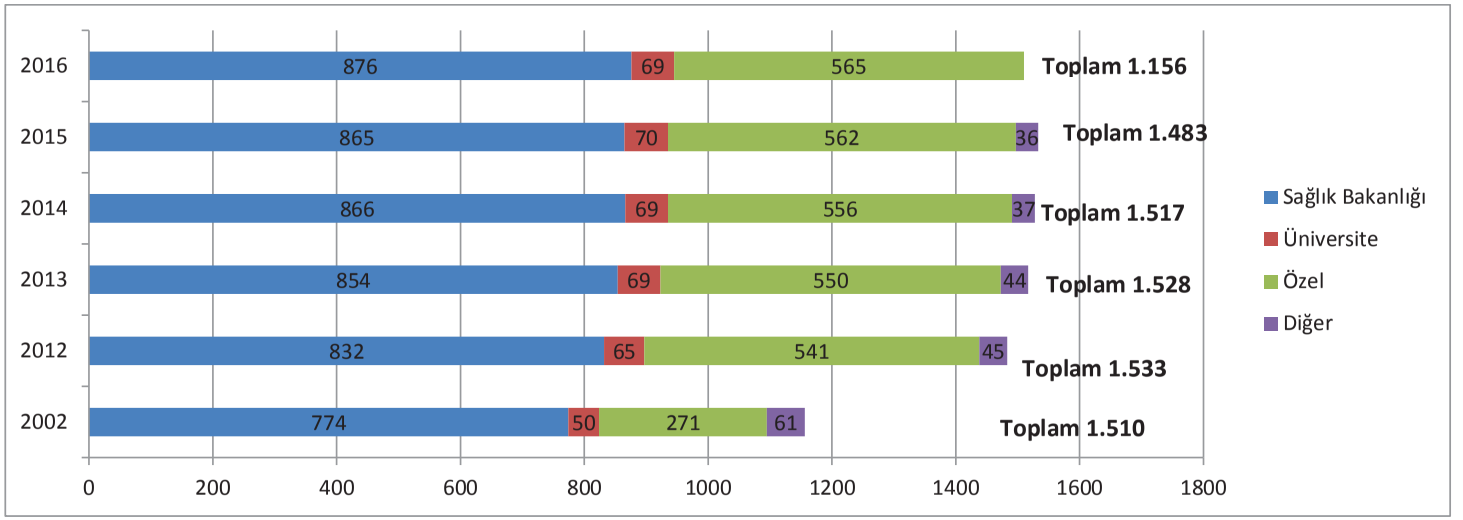
Kaynak: IHME, Küresel Hastalık Yükü Çalışması 2016

TÜRK ECZACILARI BİRLİĞİ TÜRK ECZACILARI BİRLİĞİ TÜRK ECZACILARI BİRLİĞİ

III. BÖLÜM

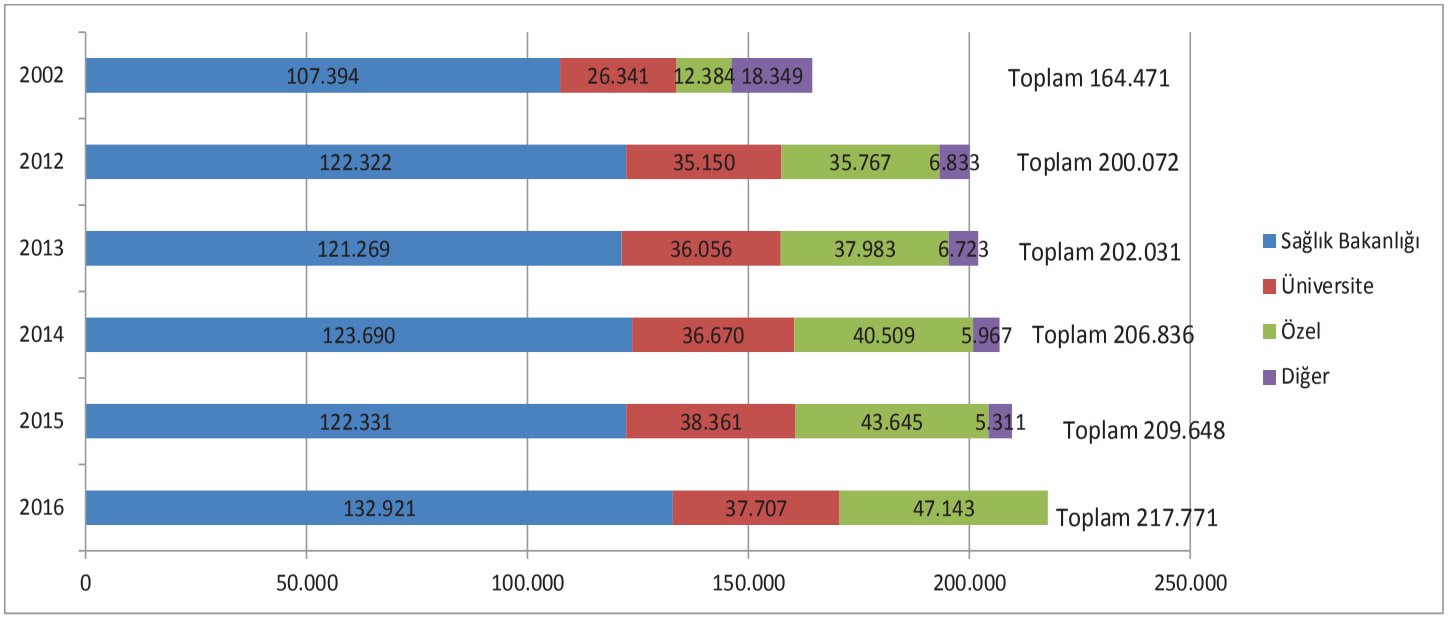
SAĞLIK KURUMLARI

Şekil 1: Yıllara ve Sektöre Göre Hastane Sayısı (Türkiye)

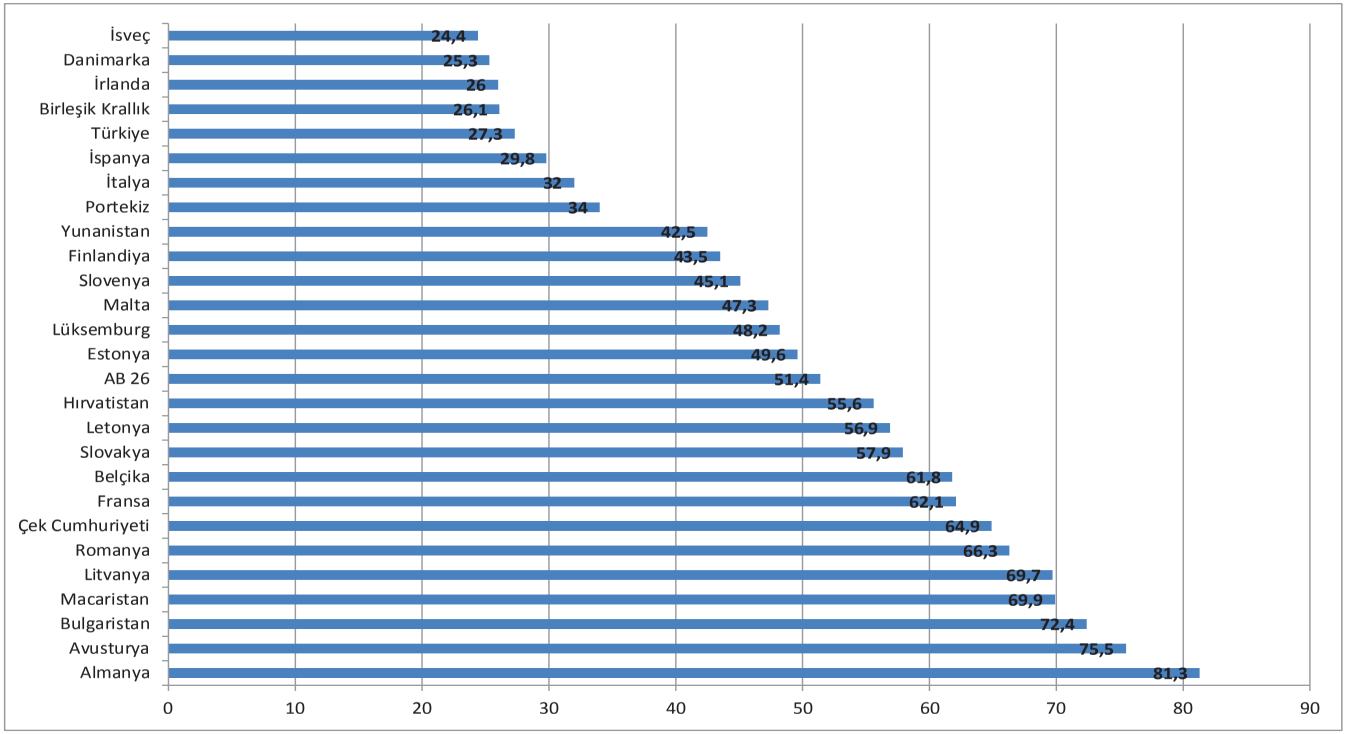
Kaynak: Sağlık Bakanlığı İstatistik Yıllığı, 2016

Şekil 2: Yıllara ve Sektöre Göre Hastane Yatağı Sayısı (Türkiye)

Kaynak: Sağlık Bakanlığı İstatistik Yıllığı, 2016

Şekil 3: 10.000 Kişiye Düşen Hastane Yatağı Sayısının Uluslararası Karşılaştırması (2015)

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, EUROSTAT Veritabanı

Tablo 1: Yıllara ve Sektörlere Göre Nitelikli Yatakların Toplam Yataklar İçerisindeki Oranı (%, Türkiye)

Yıllara ve Sektörlere Göre Nitelikli Yatakların Toplam Yataklar İçerisindeki Oranı (%), Türkiye				
	Sağlık Bakanlığı	Üniversite	Özel	Toplam
2002	6,4	24,6	19,1	11,7
2012	37,1	50,1	81,1	47,7
2013	41,0	54,3	87,8	52,6
2014	45,2	59,1	83,9	55,3
2015	50,8	57,5	89,1	59,7
2016	52,2	61,6	93,7	61,3

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 2016

Tablo 2: İllere Göre Sağlık Kurumları Göstergeleri (Türkiye, 2016)

	Hastane Sayısı	Yatak Sayısı	10.000 Kişiye Düşen Yatak Sayısı	Nitelikli Yatak Sayısı	Yoğun Bakım Yatak Sayısı
Adana	27	6.428	29,2	2729	1058
Adıyaman	12	1.269	20,8	928	216
Afyonkarahisar	22	1.918	26,8	1569	227
Ağrı	10	839	15,5	585	49
Amasya	7	755	23,1	448	61
Ankara	86	18.840	35,2	8265	2523
Antalya	44	5.799	24,9	4135	940
Artvin	8	346	20,6	215	29
Aydın	23	2.876	26,9	1709	446
Balıkesir	26	2.944	24,6	1410	384
Bilecik	8	320	14,7	107	44

Bingöl	8	636	23,6	214	51
Bitlis	8	899	26,3	581	84
Bolu	11	1.529	51	945	155
Burdur	8	723	27,7	328	77
Bursa	39	7.019	24,2	3870	1028
Çanakkale	14	1.408	27,1	553	139
Çankırı	9	425	23,1	348	32
Çorum	16	1.532	29	716	203
Denizli	21	3.107	30,9	1570	501
Diyarbakır	22	4.472	26,7	1873	907
Edirne	11	1.926	47,9	904	198
Elazığ	10	2.718	47	1126	369
Erzincan	10	533	23,6	313	52
Erzurum	23	3.347	43,9	2075	380
Eskişehir	15	3.363	39,8	1191	415
Gaziantep	29	5.653	28,6	2305	1330
Giresun	19	1.522	34,9	796	212
Gümüşhane	6	311	18,1	159	28
Hakkâri	4	393	14,7	287	43
Hatay	24	3.795	24,4	2543	609
Isparta	16	1.879	44	894	335
Mersin	27	3.822	21,5	1856	761
İstanbul	238	36.124	24,4	18536	6355
İzmir	56	11.421	27	4702	1594
Kars	8	726	25,1	545	72
Kastamonu	17	1.104	29,3	328	81
Kayseri	27	4.132	30,4	1834	702
Kırklareli	9	902	25,6	365	117
Kırşehir	5	447	1934	367	53
Kocaeli	27	4.360	23,8	2622	766

Konya	42	7.042	32,6	2952	970
Kütahya	12	1.905	33,2	894	174
Malatya	19	2.657	34	1736	524
Manisa	28	4.160	29,8	1990	531
Kahramanmaraş	19	2.729	24,5	1535	589
Mardin	11	1.252	15,7	842	196
Muğla	22	1.991	21,6	818	231
Muş	7	715	17,6	570	92
Nevşehir	8	651	22,4	393	93
Niğde	8	812	23,1	535	119
Ordu	17	2.053	27,4	1096	258
Rize	10	1.100	33,2	828	89
Sakarya	18	1.962	20,1	1368	266
Samsun	28	4.416	34,1	2392	642
Siirt	9	818	25,4	621	102
Sinop	7	505	24,6	179	56
Sivas	19	2.631	42,4	1435	305
Tekirdağ	20	2.568	26,4	1582	462
Tokat	15	1.810	30	1275	234
Trabzon	22	3.193	41	1920	333
Tunceli	6	150	18,2	132	18
Şanlıurfa	20	3.797	19,6	2166	653
Uşak	8	1.215	33,9	711	139
Van	13	2.921	26,5	1818	455
Yozgat	16	976	23,2	333	89
Zonguldak	12	2.171	36,3	851	256
Aksaray	9	722	18,2	214	119
Bayburt	1	200	22,2	134	28
Karaman	6	593	24,1	497	83
Kırıkkale	7	1.095	39,4	652	135

Batman	12	1.335	23,1	758	403
Şırnak	7	631	13	458	66
Bartın	3	432	22,5	153	49
Ardahan	3	175	17,8	134	16
Iğdır	4	311	16,1	245	43
Yalova	6	499	20,6	303	103
Karabük	6	676	27,9	521	92
Kilis	2	321	24,5	259	42
Osmaniye	10	1.290	24,7	716	294
Düzce	8	699	18,9	304	88
TÜRKİYE	**1.510**	**217.771**	**27,3**	**113.166**	**33.063**

Kaynak: Sağlık Bakanlığı, Sağlık İstatistikleri 2016

Tablo 3: Yatan Hasta Verileri

	Yatan Hasta Ortalama Kalış Günü, 2016	Yatak Devir Hızı (Hasta), 2016	Yatak Devir Aralığı (Gün), 2016	Yatak Doluluk Oranı (%)
Sağlık Bakanlığı	4,4	56,9	2,0	68,7
Üniversite	5,7	48,9	1,8	76,0
Özel	2,6	85,9	1,7	60,3
Toplam	4,0	61,8	1,9	68,1

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 2016

IV. BÖLÜM

SAĞLIK İNSAN GÜCÜ VE KULLANIMI

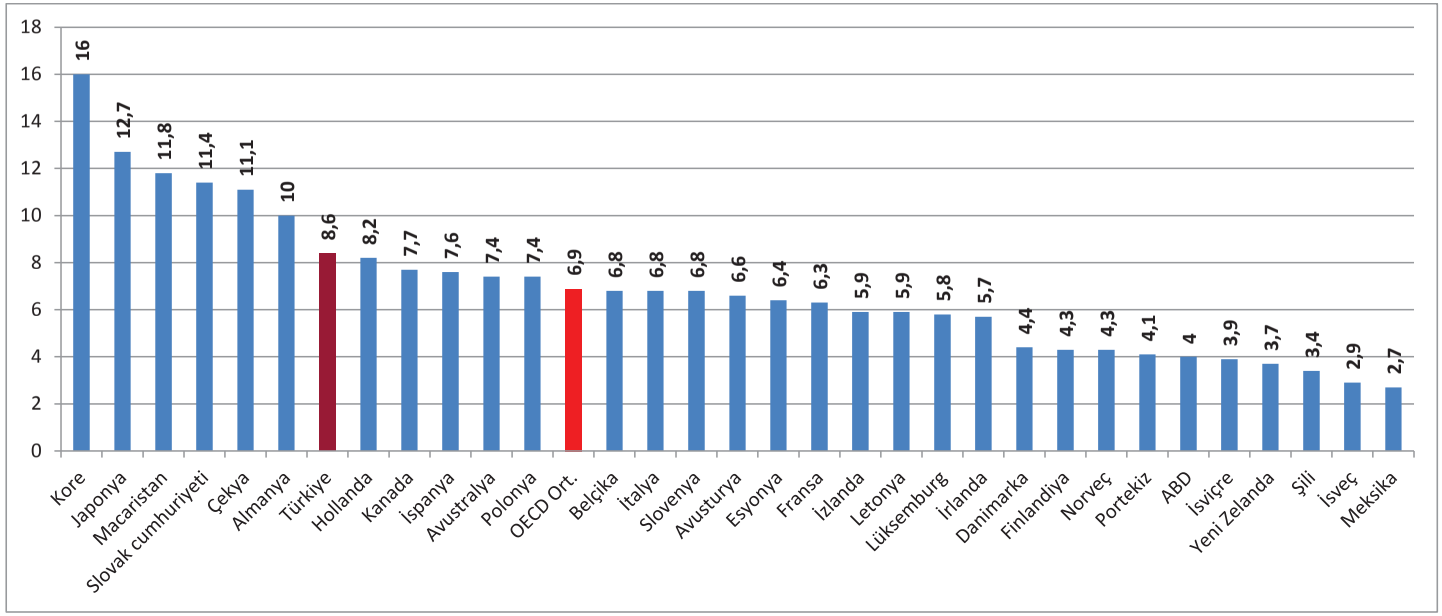
Şekil 1: Yıllara ve Hizmet Kapsamına Göre Kişi Başı Hekime Müracaat Sayısı (Tüm Sektörler)

	2002	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1. Basamak	1,1	2,7	3,3	3,1	2,9	2,8	2,7	2,7
2. ve 3. Basamak	2	4,6	4,9	5,1	5,3	5,5	5,7	5,9
Toplam	3,1	7,3	8,2	8,2	8,2	8,3	8,4	8,6

Kaynak: Türkiye Halk Sağlığı Kurumu, Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 2015

Şekil 2: Kişi Başı Hekime Müracaat Sayısı (OECD Ülkeleri, 2017)

Kaynak: OCED Sağlık İstatistikleri, Haziran 2017

Tablo 1: Sağlık Personelinin Sektörlere ve Unvanlara Göre Dağılımı (2016)

	Sağlık Bakanlığı	Üniversite	Özel Sektör	Toplam
Uzman Hekim	40.544	15.905	22.171	78.620
Pratisyen Hekim	37.173	203	5.682	43.058
Asistan Hekim	8.615	14.534	-	23.149
Toplam Hekim	**86.332**	**30.642**	**27.853**	**144.827**
Diş Hekimi	9.125	2.403	15.146	26.674
Eczacı	2.318	308	25.859*	28.485
Hemşire	103.507	22.650	26.795	152.952
Ebe	47.766	748	3.942	52.456
Diğer Sağlık Personeli	104.446	11.043	29.120	144.609
Diğer Personel ve Hizmet Alımı	204.778	67.605	49.569	321.952
TOPLAM PERSONEL SAYISI	558.272	135.399	177.663	871.334

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

*Eczacı Bilgi Sistemi, 2018

(Sadece TEB'e kayıtlı olanları içermektedir.)

Tablo 2: Hekim sayısı, hekim başına düşen kişi sayısı ve hekim başına hasta müracaat sayısı (2009-2016)

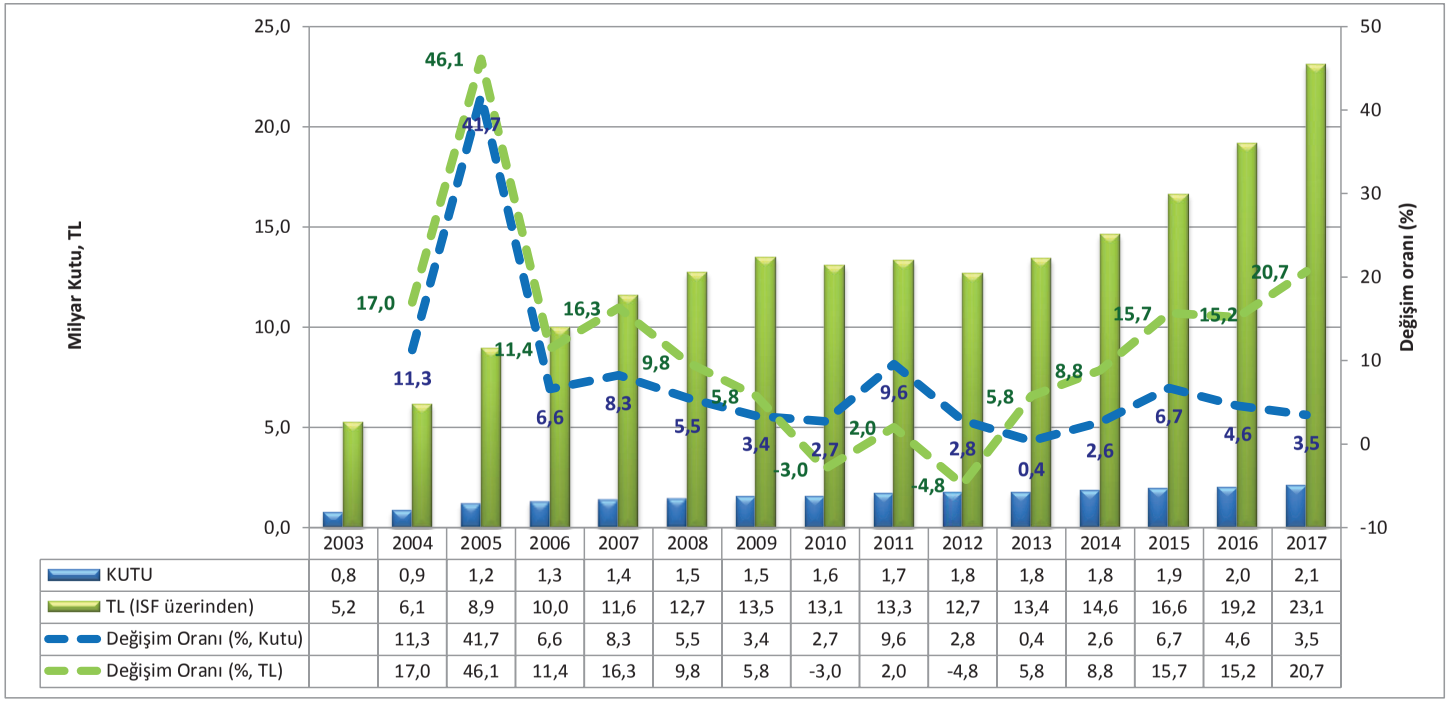
Yıllar	Hekim sayısı	Hekim başına düşen kişi sayısı	Hekim başına düşen hasta müracaat sayısı
2009	118.641	612	4.447
2010	123.447	597	4.367
2011	126.029	593	4.850
2012	129.772	583	4.791
2013	133.775	573	4.712
2014	135.616	573	4.749
2015	141.259	557	4.673
2016	144.827	551	4.735

Kaynak: TÜİK Sağlık Personeli İstatistikleri, Erişim Tarihi:31.05.2018

V. BÖLÜM

İLAÇ

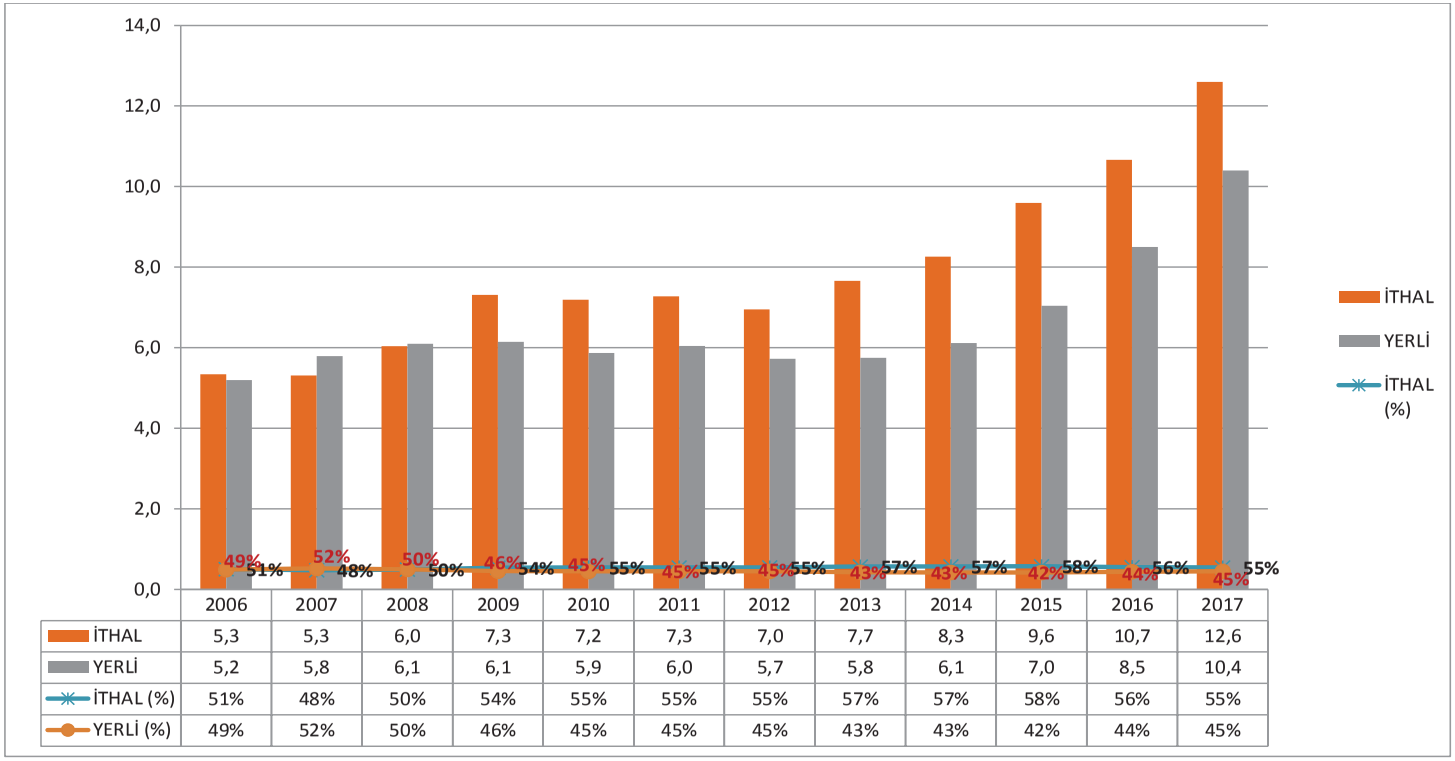
Şekil 1: Türkiye İlaç Pazarının Yıllara Göre Değişimi (Milyar TL, Milyar Kutu)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
KUTU	0,8	0,9	1,2	1,3	1,4	1,5	1,5	1,6	1,7	1,8	1,8	1,8	1,9	2,0	2,1
TL (ISF üzerinden)	5,2	6,1	8,9	10,0	11,6	12,7	13,5	13,1	13,3	12,7	13,4	14,6	16,6	19,2	23,1
Değişim Oranı (%, Kutu)		11,3	41,7	6,6	8,3	5,5	3,4	2,7	9,6	2,8	0,4	2,6	6,7	4,6	3,5
Değişim Oranı (%, TL)		17,0	46,1	11,4	16,3	9,8	5,8	-3,0	2,0	-4,8	5,8	8,8	15,7	15,2	20,7

Kaynak: IQVIA

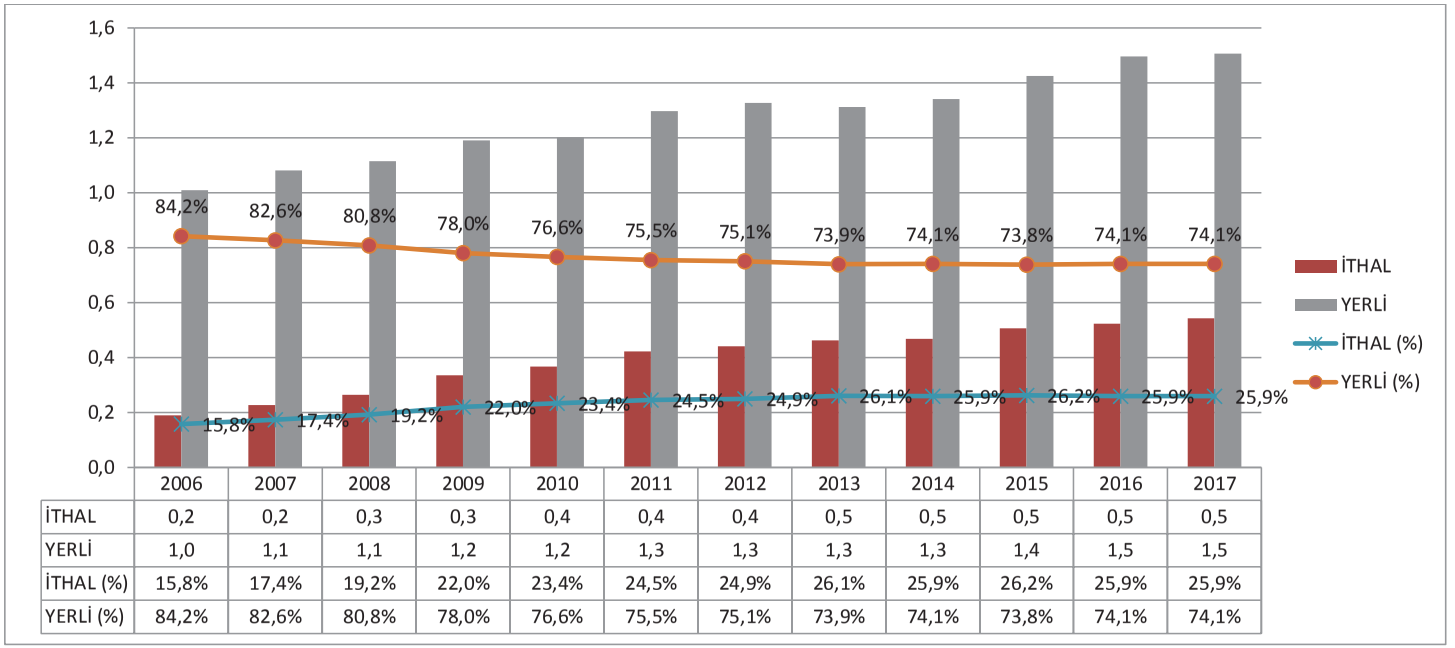
Şekil 2: Türkiye İlaç Pazarında Yerli ve İthal İlaç Harcamalarının Yıllara Göre Dağılımı (Milyar TL)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
İTHAL	5,3	5,3	6,0	7,3	7,2	7,3	7,0	7,7	8,3	9,6	10,7	12,6
YERLİ	5,2	5,8	6,1	6,1	5,9	6,0	5,7	5,8	6,1	7,0	8,5	10,4
İTHAL (%)	51%	48%	50%	54%	55%	55%	55%	57%	57%	58%	56%	55%
YERLİ (%)	49%	52%	50%	46%	45%	45%	45%	43%	43%	42%	44%	45%

Kaynak: IQVIA

Şekil 3: Türkiye İlaç Pazarında Yerli ve İthal İlaçların Yıllara Göre Dağılımı (Milyar Kutu)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
İTHAL	0,2	0,2	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
YERLİ	1,0	1,1	1,1	1,2	1,2	1,3	1,3	1,3	1,3	1,4	1,5	1,5
İTHAL (%)	15,8%	17,4%	19,2%	22,0%	23,4%	24,5%	24,9%	26,1%	25,9%	26,2%	25,9%	25,9%
YERLİ (%)	84,2%	82,6%	80,8%	78,0%	76,6%	75,5%	75,1%	73,9%	74,1%	73,8%	74,1%	74,1%

Kaynak: IQVIA

Tablo 1: İlaç Pazarında ATC Bazında Dağılım (2017, Kutu)

A0 GASTROİNTESTİNAL KANAL VE METABOLİZMA	16,4
N0 SİNİR SİSTEMİ	13,4
R0 SOLUNUM SİSTEMİ	14,3
J0 SİSTEMİK ANTİENFEKTİFLER	8,6
C0 KARDİYOVASKÜLER SİSTEM	10,6
L0 ANTİNEOPLASTİK VE İMMÜNOMODULATÖR AJANLAR	0,3
B0 KAN VE KAN YAPICI ORGANLAR	4,5
M0 KAS VE İSKELET SİSTEMİ	11,8
V0 MUHTELİF	5,3
G0 ÜROGENİTAL SİSTEM VE SEKS HORMONLARI	3,4
S0 DUYU ORGANLARI	3,3
D0 DERMATOLOJİDE KUL.İLAÇLAR	5,6
H0 SİSTEMİK HORMON PREPARATLARI	1,8
T0 DIAGNOSTİK AJANLAR	0,1
K0 HASTANE SOLUSYONLARI	0,4
P0 ANTİPARAZİTLER, İNSEKTİSİTLER VE REPELENTLER	0,2

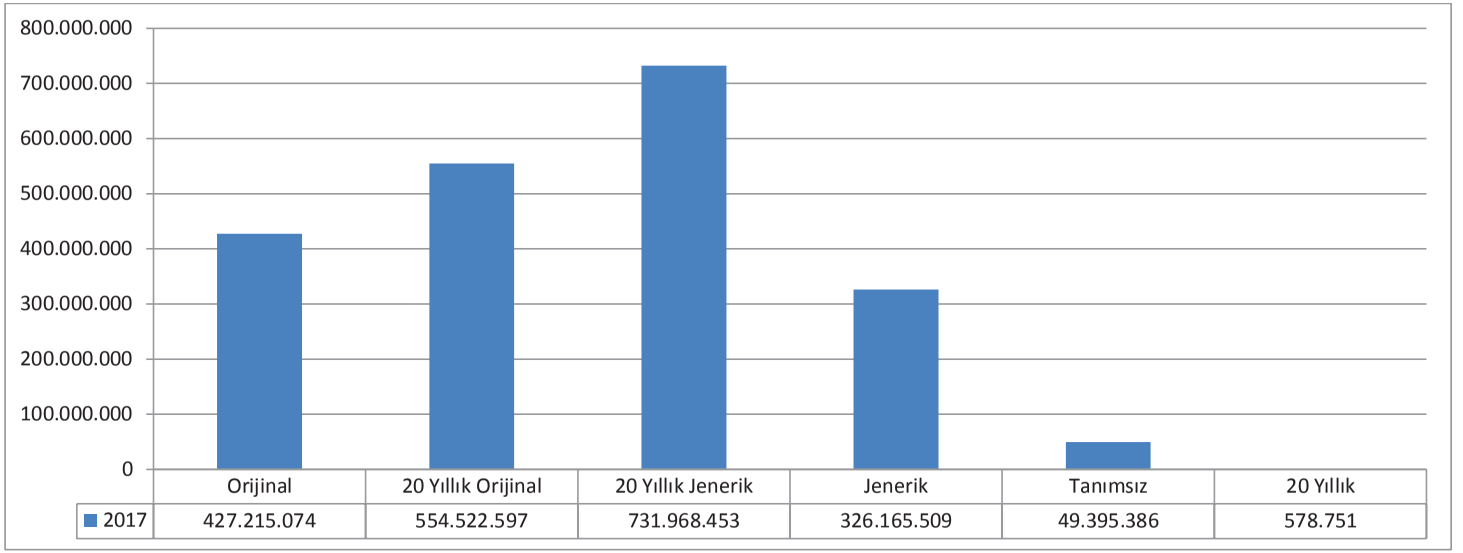
Kaynak: IQVIA

Tablo 2: İlaç Pazarında ATC Bazında Dağılım (2017, TL)

A0 GASTROİNTESTİNAL KANAL VE METABOLİZMA	17,5
N0 SİNİR SİSTEMİ	12,1
R0 SOLUNUM SİSTEMİ	9,9
J0 SİSTEMİK ANTİENFEKTİFLER	9,2
C0 KARDİYOVASKÜLER SİSTEM	9,1
L0 ANTİNEOPLASTİK VE İMMÜNOMODULATÖR AJANLAR	8,4
B0 KAN VE KAN YAPICI ORGANLAR	7,0
M0 KAS VE İSKELET SİSTEMİ	6,6
V0 MUHTELİF	5,1
G0 ÜROGENİTAL SİSTEM VE SEKS HORMONLARI	5,0
S0 DUYU ORGANLARI	3,8
D0 DERMATOLOJİDE KUL.İLAÇLAR	3,6
H0 SİSTEMİK HORMON PREPARATLARI	1,9
T0 DIAGNOSTİK AJANLAR	0,5
K0 HASTANE SOLUSYONLARI	0,3
P0 ANTİPARAZİTLER, İNSEKTİSİTLER VE REPELENTLER	0,1

Kaynak: IQVIA

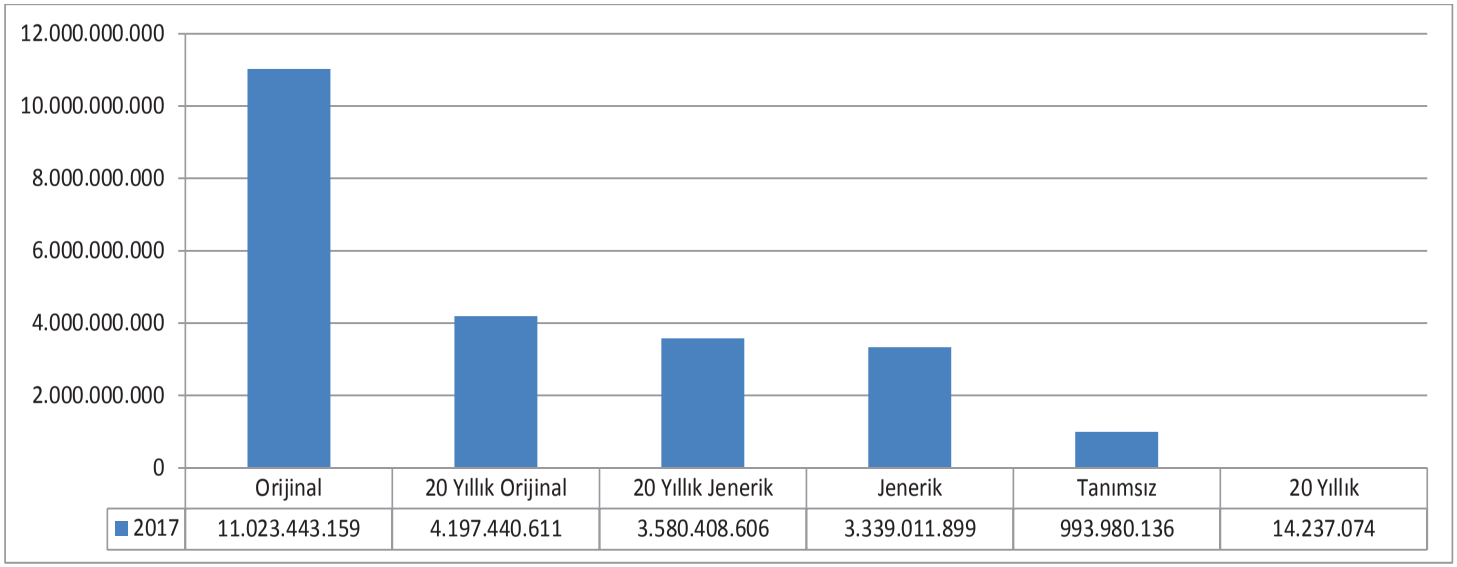
Şekil 4: Kutu Bazında Orijinal - Jenerik- 20 Yıllık Dağılımı

	Orijinal	20 Yıllık Orijinal	20 Yıllık Jenerik	Jenerik	Tanımsız	20 Yıllık
2017	427.215.074	554.522.597	731.968.453	326.165.509	49.395.386	578.751

Kaynak: IQVIA

Şekil 5: TL Bazında Orijinal - Jenerik- 20 Yıllık Dağılımı

	Orijinal	20 Yıllık Orijinal	20 Yıllık Jenerik	Jenerik	Tanımsız	20 Yıllık
2017	11.023.443.159	4.197.440.611	3.580.408.606	3.339.011.899	993.980.136	14.237.074

Kaynak: IQVIA

Tablo 3: OECD Ülkelerinde Antibiyotik Kullanımı (DDD defined daily dose: tanımlanmış günlük doz*)

1.	Türkiye	41,1		**OECD Ortalama**	20,5
2.	Güney Kore	31,7	17.	Birleşik Krallık	19,7
3.	İtalya	29,1	18.	ABD	19,7
4.	Fransa	29	19.	Norveç	19,2
5.	Belçika	28	20.	Danimarka	18,2
6.	Lüksem-burg	26,3	21.	Yunanistan	18,1
7.	Slovak Cumhuriyeti	24,8	22.	Kanada	17,3
8.	Avustralya	23,5	23.	Almanya	14,6
9.	İrlanda	23,1	24.	Slovenya	14,2
10.	Polonya	22,8	25.	Macaristan	14,1
11.	İspanya	22,2	26.	İsveç	14,1
12.	İsrail	22,1	27.	Estonya	13,9
13.	Portekiz	21,6	28.	Avusturya	12,7
14.	İzlanda	21,2	29.	Letonya	12,6
15.	Çekya	21	30.	Hollanda	9,7
16.	Finlandiya	20,7	31.	Şili	9,4

Kaynak: OECD ülkelerinde günlük kullanım miktarına göre Antibiyotik Kullanımı (DDD defined daily dose: tanımlanmış günlük doz), OECD 2015

**ATC sisteminde yer alan bir ilacın ana endikasyonu* için yetişkinlerde kullanıldığı varsayılan günlük ortalama idame dozudur. *DDD Dünya Sağlık Örgütü tarafından tanımlanan, ilacın içerdiği ana etken maddenin ana endikasyonunda hasta tarafından kullanılması öngörülen günlük kullanım dozu olarak tanımlanmıştır.*

http://www.who.int/medicines/regulation/medicines-safety/toolkit_ddd/en/

TÜRK ECZACILARI BİRLİĞİ TÜRK ECZACILARI BİRLİĞİ TÜRK ECZACILARI BİRLİĞİ

VI. BÖLÜM

SAĞLIK FİNANSMANI

Tablo 1: OECD Ülkeleri Temel Sağlık Finansmanı Verileri (2017)

	Kişi başı cari sağlık harcaması (cari fiyatlar, cari satın alma gücü, ABD $)	Cepten yapılan harcamaların toplam cari sağlık harcamaları içindeki payı (%)	Sağlık Harcamalarının GSYIH İçindeki Payı (%)	Kişi başı ilaç harcaması (Dolar)		Kişi başı cari sağlık harcaması (cari fiyatlar, cari satın alma gücü, ABD $)	Cepten yapılan harcamaların toplam cari sağlık harcamaları içindeki payı (%)	Sağlık Harcamalarının GSYIH İçindeki Payı (%)	Kişi başı ilaç harcaması (Dolar)
Avustralya	4.708	19,6	9,6	617	**Güney Kore**	2.729	36,8	7,7	543
Avusturya	5.227	17,9	10,4	633	**Letonya**	1.466	41,6	5,7	384
Belçika	4.840	17,6	10,4	679	**Lüksemburg**	7.463	10,6	6,3	586
Kanada	4.644	14,6	10,3	786	**Meksika**	1.080	41,4	5,8	287
Şili	1.977	32,2	8,5	..	**Hollanda**	5.385	12,3	10,5	417
Çekya	2.515	13,7	7,2	422	**Yeni Zelanda**	3.590	12,6	9,2	..
Danimarka	5.199	13,7	10,4	342	**Norveç**	6.647	14,3	10,5	474
Estonya	1.989	22,8	6,7	343	**Polonya**	1.798	23,2	6,4	357
Finlandiya	4.062	19,9	9,4	501	**Portekiz**	2.734	27,7	8,9	413
Fransa	4.600	6,8	11,0	668	**Slovak Cumhuriyeti**	2.150	18,4	6,9	553
Almanya	5.551	12,5	11,3	766	**Slovenya**	2.835	12,5	8,6	501
Yunanistan	2.187	35,5	8,2	572	İspanya	3.248	24,2	9,0	572
Macaristan	2.101	29,0	7,6	559	İsveç	5.488	15,2	11,0	519
İzlanda	4.376	17,0	8,6	498	İsviçre	7.919	28,3	12,4	1.056
İrlanda	5.528	15,2	7,8	684	**Türkiye**	**1.088**	**16,9**	**4,6**	**170**
İsrail	2.776	24,4	7,3	313	**Birleşik Krallık**	4.192	14,8	9,7	497
İtalya	3.391	22,8	8,9	601	**ABD**	9.892	11,1	17,2	1.162
Japonya	4.519	13,1	10,9	803	**OECD Ort.**	**3.997**	**20,3**	**9,0**	**565,9**

Kaynak: OECD, Sağlık İstatistikleri, Haziran 2017

Tablo 2: Dünya İlaç Pazarı Ticaret Dengesi (Milyon Euro)

	İHRACAT	İTHALAT	TİCARET DENGESİ
Avusturya	7,574	6,787	787
Belçika	36,789	30,918	5,871
Bulgaristan	695	919	-224
Hırvatistan	410	636	-226
Kıbrıs	244	223	21
Çekya	1,49	2,96	-1,47
Danimarka	9,519	3,476	6,043
Estonya	55	306	-251
Finlandiya	909	1,831	-922
Fransa	28,553	22,418	6,135
Almanya	56,952	35,243	21,709
Yunanistan	1,051	2,752	-1,701
Macaristan	3,654	2,696	958
İrlanda	21,239	4,506	16,733
İtalya	18,777	18,792	-15
Letonya	297	456	-159
Litvanya	383	703	-320
Luxemburg	257	446	-189
Malta	258	120	138
Hollanda	18,935	13,123	5,812
Norveç	585	1,468	-883
Polonya	2,383	4,479	-2,096
Portekiz	732	2,076	-1,344
Romanya	930	2,65	-1,72
Rusya	284	9,786	-9,502
Slovakya	367	1,52	-1,153
Slovenya	2,317	921	1,396
Ispanya	10,475	11,435	-960
İsveç	6,5	3,475	3,025
İsviçre	46,934	18,048	28,886
Türkiye	619	3,389	-2,770
Birleşik Krallık	24,966	21,684	3,282
Toplam	305,133	230,242	74,891

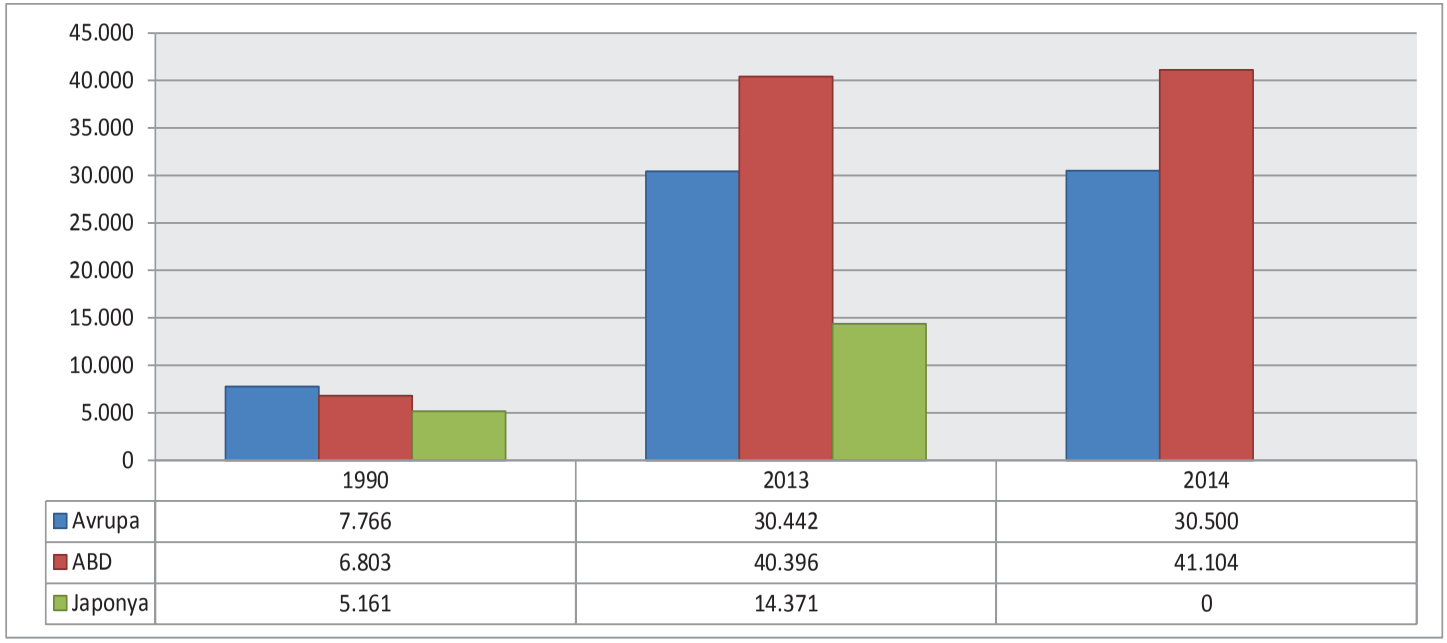
Kaynak: EFPIA, 2015

Tablo 3: Bazı Ülkelerde İmalatçı Satış Fiyatına Göre İlaç Pazarının Değeri

Ülke	2013 (Euro, Milyon)
Avusturya	3.207
Belçika	4.432
Bulgaristan	853
Hırvatistan	647
Çekya	2.125
Danimarka	2.095
Estonya	231
Finlandiya	2.114
Fransa	26.744
Almanya	26.960
Yunanistan	3.949
Macaristan	2.010
İzlanda	108
İrlanda	1.788
İtalya	20.941
Letonya	310
Litvanya	467
Malta	77
Hollanda	4.471
Norveç	1.652
Polonya	5.347
Portekiz	2.804
Romanya	2.659
Rusya	13.736
Sırbistan	564
Slovakya	1.166
Slovenya	507
İspanya	13.203
İsveç	3.653
İsviçre	4.124
Türkiye	6.945
Birleşik Krallık (İngiltere)	16.671

Kaynak: EFPIA, 2015

Şekil 1: İlaçta AR-GE Çalışmalarında Yapılan Harcama (Milyon, Ulusal Para Değeri*; 1990-2014)

	1990	2013	2014
Avrupa	7.766	30.442	30.500
ABD	6.803	40.396	41.104
Japonya	5.161	14.371	0

Kaynak: EFPIA, The Pharmaceutical Industry in Figures, 2015

*Avrupa Euro Milyon; ABD: Dolar ($) Milyon; Japonya: ¥ milyon

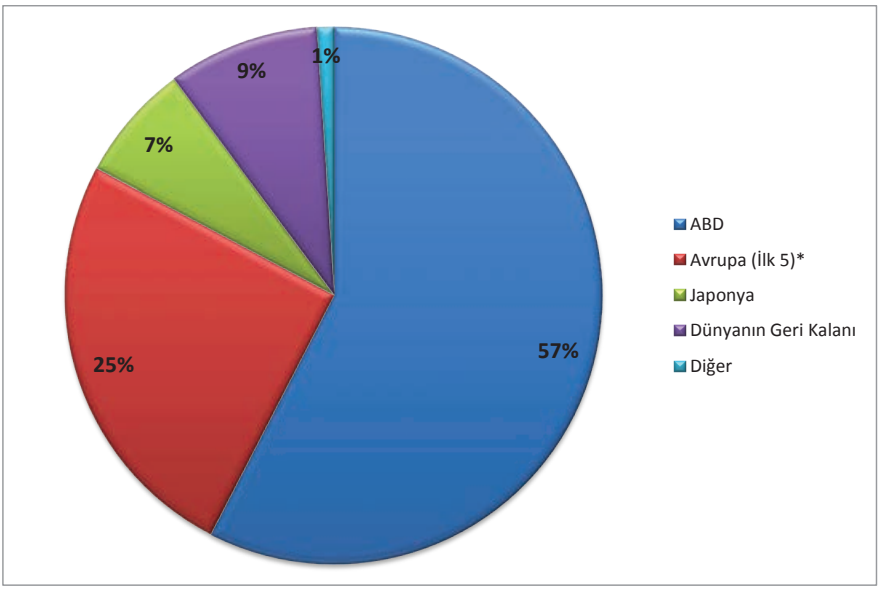
Tablo 4: AB Ülkelerinde Reçete Hacmi ve Ortalama Reçete Değeri (Euro)

	Toplam Yazılan Reçete Hacmi		Ortalama Reçete Değeri (Euro)	
	2012-2013	**2014-2015**	**2012-2013**	**2014-2015**
Belçika	-	62.212	-	47,00
Hırvatistan	5.249.406	5.709.474	1,12	1,00
Çekya	69.667	68.946	8,00	23,00
Danimarka	57.551	-	21,20	18,99
Estonya	8.900	9.400	-	20,00
Finlandiya	51.698	53.000	39,48	37,34
Fransa	635.780.073	-	42,99	-
Makedonya	17.450	-	1,80	-
Almanya	1.355.000	1.391.000	28,50	30,70
Yunanistan	-	33.653.084	-	-
Macaristan	150.000	150.000	5,00	5,00
İtalya	591.510	609.227	10,89	18,00
Lüksemburg	-	4.000	-	60,00
Hollanda	219.000	233.000	20,00	17,72

Norveç	-	50.000	-	34,00
Portekiz	88.704	79.843	19,00	23,75
Romanya	5.466.220	49.518		
Sırbistan	-	54.744	-	5,00
Slovenya	16.763	16.662	27,00	31,00
İspanya	1.271.600	1.256.289	11,22	11,27
İsveç	80.000	82.528	32,00	31,00
İsviçre	15.300	33.851	97,00	112,00
Türkiye	332.455	327.495	17,43	15,00
Birleşik Krallık	1.000.000	1.000.000	10,18	-
PGEU Ortalaması			23,50	28,50
AB Ortalaması			25,40	30,70

Kaynak: PGEU, Facts and Figures, 2014-2015

Şekil 2: Piyasaya Lansmanı Yapılan Yeni İlaçların Satışı (2010-2014)

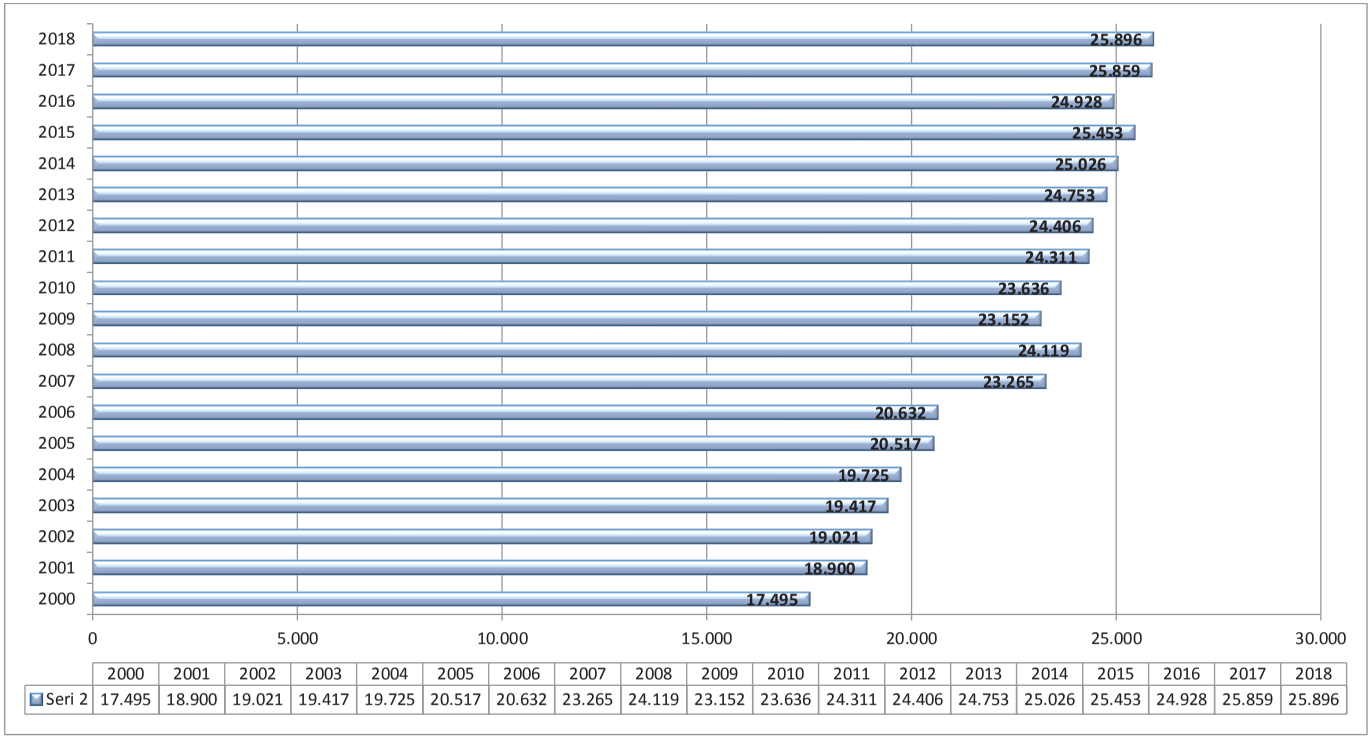

*Diğer; Cezayir, Arjantin, Brezilya, Kolombiya, Çin, Mısır, Hindsitan, Endonezya, Meksiko, Nijerya, Pakistan, Polonya, Romonya, Rusya, Sudi Arabistan, Güney Afrika, Tayland, Türkiye, Venezula, Vietnam, Ukrayna'yı kapsamaktadır.

VII. BÖLÜM

ECZACILIK

Şekil 1: Yıllar İtibarı İle Türkiye'de Serbest Eczane Sayıları (2018)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Seri 2	17.495	18.900	19.021	19.417	19.725	20.517	20.632	23.265	24.119	23.152	23.636	24.311	24.406	24.753	25.026	25.453	24.928	25.859	25.896

Kaynak: Türk Eczacıları Birliği Veritabanı, 2018

Tablo 1: Eczacı Dağılımı (Türkiye, 2018)*

BRANŞ	ÜYE SAYISI
ECZANE SAHİBİ	25.896
KAMU ECZACISI (HASTANE)	675
KAMU ECZACISI (HASTANE DIŞI)	616
AKADEMİSYEN (ÖZEL)	43
AKADEMİSYEN (KAMU)	225
DEPO MESUL MÜDÜRÜ	626
ECZANE MESUL MÜDÜRÜ	136
İKİNCİ ECZACI	312
YARDIMCI ECZACI	13
ÖZEL HASTANE ECZACISI	581
ÖZEL SEKTÖR ECZACISI	92
ÇALIŞMAYAN ECZACI	5655
TOPLAM	34870

*Tablo, Türk Eczacıları Birliği'ne üye olan eczacıları kapsamaktadır. Serbest eczacıların zorunlu, kamu eczacılarının ve diğer alanlarda çalışan ya da hiçbir işte çalışmayan eczacıların gönüllü üyeliği esas olduğundan, serbest eczacı dışındaki rakamlar, tam rakamları yansıtmayabilir. Eczacı Bilgi Sistemi 21.06.2018 erişim verisidir.

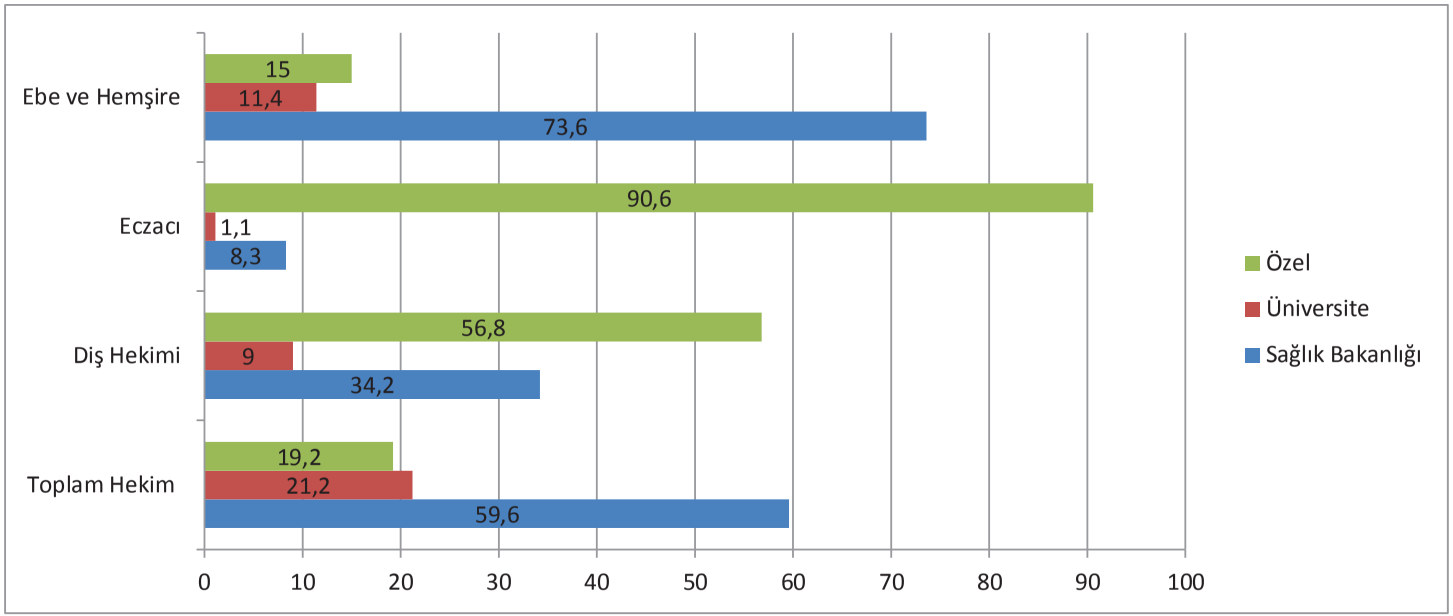
Kaynak: Türk Eczacıları Birliği Eczacı Bilgi Sistemi, 2018

Tablo 2: Eczacı Sayısının Sektörlere Göre Dağılımı (%; Türkiye; 2018)

Sağlık Bakanlığı	8,3
Üniversite	1,1
Özel	90,6

Kaynak: Türk Eczacıları Birliği Veri Tabanı, 2018

Şekil 2: Sektörlere Göre Sağlık Çalışanlarının Dağılımı (%, 2016)

Kaynak: Sağlık Bakanlığı Sağlık İstatistikleri 2016

Tablo 3: İllere Göre Eczane Sayısı (2017)

İL	ECZANE SAYISI*
ADANA	719
ADIYAMAN	155
AFYONKARAHISAR	224
AGRI	76
AKSARAY	136
AMASYA	114
ANKARA	1970
ANTALYA	1126
ARDAHAN	17
ARTVIN	43
AYDIN	434
BALIKESIR	441
BARTIN	66
BATMAN	127
BAYBURT	13
BILECIK	57
BINGOL	46
BITLIS	48
BOLU	109
BURDUR	104
BURSA	923
CANAKKALE	175
CANKIRI	55
CORUM	151
DENIZLI	425
DIYARBAKIR	334
DUZCE	96
EDIRNE	146
ELAZIG	158
ERZINCAN	54
ERZURUM	148
ESKISEHIR	327
GAZIANTEP	567
GIRESUN	148
GUMUSHANE	29
HAKKARI	30
HATAY	518
IGDIR	42
ISPARTA	173
ISTANBUL	4934

IZMIR	1773
KAHRAMANMARAS	283
KARABUK	76
KARAMAN	90
KARS	47
KASTAMONU	103
KAYSERI	514
KILIS	41
KIRIKKALE	87
KIRKLARELI	124
KIRSEHIR	81
KOCAELI	447
KONYA	767
KUTAHYA	167
MALATYA	229
MANISA	500
MARDIN	180
MERSIN	665
MUGLA	422
MUS	45
NEVSEHIR	100
NIGDE	100
ORDU	242
OSMANIYE	169
RIZE	103
SAKARYA	288
SAMSUN	427
SANLIURFA	490
SIIRT	60
SINOP	70
SIRNAK	69
SIVAS	172
TEKIRDAG	370
TOKAT	160
TRABZON	271
TUNCELI	14
USAK	131
VAN	160
YALOVA	79
YOZGAT	114
ZONGULDAK	171
TOPLAM	**25.859**

Kaynak: Türk Eczacıları Birliği Eczacı Bilgi Sistemi Veritabanı

*TEB Eczacı Bilgi Sistemi 31.12.2017 erişim verisidir.

Tablo 4: Türkiye'de Eczacılık Fakültelerinin Kontenjanları (2017)

ECZACILIK FAKÜTESİ KONTENJANLARI (TEMMUZ 2017)	Öğretim süresi	Genel Konten-jan	Okul Birincisi Kontenjanı	KONTENJAN TOPLAM
TOPLAM		2.550	58	2.608
1. ACIBADEM MEHMET ALİ AYDINLAR ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL)				
Eczacılık Fakültesi (İngilizce) (Ücretli)	5	40		
Eczacılık Fakültesi (İngilizce) (Tam Burslu)	5	5		
Eczacılık Fakültesi (İngilizce) (%50 Burslu)	5	5		
2. ADIYAMAN ÜNİVERSİTESİ				
Eczacılık Fakültesi	5	60	2	
3. AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ				
Eczacılık Fakültesi	5	60	2	
4. ALTINBAŞ (İSTANBUL KE-MERBURGAZ) ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL)				
Eczacılık Fakültesi (İngilizce) (Ücretli)	5	35		
Eczacılık Fakültesi (İngilizce) (Tam Burslu)	5	7		
Eczacılık Fakültesi (İngilizce) (%50 Burslu)	5	8		
Eczacılık Fakültesi (İngilizce) (%25 Burslu)	5	20		
5. ANADOLU ÜNİVERSİTESİ (ESKİŞEHİR) (Bk. 789)				
Eczacılık Fakültesi	5	120	3	
6. ANKARA ÜNİVERSİTESİ				
Eczacılık Fakültesi	5	140	4	
Eczacılık Fakültesi (İngilizce)	5	30	1	
7. ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ (ERZURUM)				

Eczacılık Fakültesi	5	70	2	
8. BEZM-İ ÂLEM VAKIF ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL)				
Eczacılık Fakültesi (Tam Burslu)	5	10		
Eczacılık Fakültesi (%50 Burslu)	5	10		
Eczacılık Fakültesi (%25 Burslu)	5	35		
9. BİRUNİ ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL)				
Eczacılık Fakültesi (Tam Burslu)	5	6		
Eczacılık Fakültesi (%50 Burslu)	5	6		
Eczacılık Fakültesi (%25 Burslu)	5	48		
10. BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ (ZONGULDAK)				
Eczacılık Fakültesi	5	60	2	
11. CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ (SİVAS)				
Eczacılık Fakültesi	5	60	2	
12. ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ (ADANA)				
Eczacılık Fakültesi	5	60	2	
13. DİCLE ÜNİVERSİTESİ (DİYARBAKIR)				
Eczacılık Fakültesi	5	50	2	
14. EGE ÜNİVERSİTESİ (İZMİR)				
Eczacılık Fakültesi	5	100	3	
15.ERCİYES ÜNİVERSİTESİ (KAYSERİ)				
Eczacılık Fakültesi	5	70	2	
16. ERZİNCAN ÜNİVERSİTESİ				
Eczacılık Fakültesi	5	60	2	
17. GAZİ ÜNİVERSİTESİ (ANKARA)				
Eczacılık Fakültesi	5	110	3	
18. HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ (ANKARA)				

Eczacılık Fakültesi	5	120	3	
19. İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ (MALATYA)				
Eczacılık Fakültesi	5	60	2	
20. İSTANBUL MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ				
Eczacılık Fakültesi (Tam Burslu)	5	7		
Eczacılık Fakültesi (%50 Burslu)	5	28		
Eczacılık Fakültesi (%25 Burslu)	5	35		
21. İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ				
Eczacılık Fakültesi	5	170	5	
Eczacılık Fakültesi (İngilizce)	5	40	1	
22. İSTANBUL YENİ YÜZYIL ÜNİVERSİTESİ				
Eczacılık Fakültesi (Ücretli)	5	27		
Eczacılık Fakültesi (Tam Burslu)	5	3		
23. İSTİNYE ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL)				
Eczacılık Fakültesi (Ücretli)	5	24		
Eczacılık Fakültesi (Tam Burslu)	5	4		
Eczacılık Fakültesi (%50 Burslu)	5	6		
Eczacılık Fakültesi (%25 Burslu)	5	6		
24. KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ (TRABZON)				
Eczacılık Fakültesi	5	60	2	
25. MARMARA ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL)				
Eczacılık Fakültesi	5	110	3	
26. MERSİN ÜNİVERSİTESİ				
Eczacılık Fakültesi	5	70	2	
27. SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL)				
Eczacılık Fakültesi	5	60	2	

28. SELÇUK ÜNİVERSİTESİ (KONYA)				
Eczacılık Fakültesi	5	60	2	
29. TRAKYA ÜNİVERSİTESİ (EDİRNE)				
Eczacılık Fakültesi	5	50	2	
30. VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİ-VERSİTESİ				
Eczacılık Fakültesi	5	50	2	
31. YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL)				
Eczacılık Fakültesi (İngilizce) (Ücretli)	5	55		
Eczacılık Fakültesi (İngilizce) (Tam Burslu)	5	7		
Eczacılık Fakültesi (İngilizce) (%50 Burslu)	5	8		
32. DOĞU AKDENİZ ÜNİVER-SİTESİ (KKTC-GAZİMAĞUSA)				
Eczacılık Fakültesi (İngilizce) (T.C. Vatandaşları) (Ücretli)	5	40		
33. GİRNE AMERİKAN ÜNİ-VERSİTESİ (KKTC-GİRNE)				
Eczacılık Fakültesi (İngilizce) (Ücretli)	5	26		
Eczacılık Fakültesi (İngilizce) (Tam Burslu)	5	6		
Eczacılık Fakültesi (İngilizce) (%75 Burslu)	5	5		
Eczacılık Fakültesi (İngilizce) (%50 Burslu)	5	3		
34. ULUSLARARASI KIBRIS ÜNİ-VERSİTESİ (KKTC-LEFKOŞA)				
Eczacılık Fakültesi (İngilizce) (T.C. Vatandaşları) (Ücretli)	5	35		
35. YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ (KKTC-LEFKOŞA)				
Eczacılık Fakültesi (İngilizce) (Ücretli)	5	81		
Eczacılık Fakültesi (İngilizce) (Tam Burslu)	5	9		

Kaynak: ÖSYM, Yüksek Öğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu, 2017

Tablo 5: Avrupa Ülkelerinde Eczanedeki Eczacı ve Çalışan Sayıları

Ülke	Eczane Başına Düşen Eczacı Sayısı	Eczanede Ortalama Çalışan Sayısı
Almanya	2,4	7,5
Avusturya	4	12
Belçika	1,8	0
Bulgaristan	1,5	0
Danimarka	2,3	14
Estonya	1,72	4
Finlandiya	1,63	10,4
Fransa	2,46	0
Hırvatistan	2,17	4
Hollanda	VY*	12
İtalya	3,9	4,76
İspanya	2,2	2,8
Lüksemburg	3,5	7
Makedonya	1,3	2,9
Macaristan	2	4
Norveç	2	9
Portekiz	3	6
Slovakya	2	0
Slovenya	3,36	6,22
Türkiye	1	3

Kaynak: PGEU; Facts and Figures, PFEU Database 2014-2015

***VY= veri yok**

Tablo 6: AB Ülkeleri Eczacılık Sektörüne Dair Temel Veriler

ÜLKE	Sürekli Mesleki Eğitim\MSG ve Lisans Geçerliliği				
	Sürekli eğitim zorunlu mu?	Sürekli mesleki gelişim zorunlu mu?	Meslek örgütü üyeliği zorunlu mu?	Lisans veya kayıt zorunlu mu?	Lisans geçerlilik süresi
Avusturya	EVET		EVET	EVET	Süre sınırı yok
Belçika	EVET	EVET	EVET	EVET	Süre sınırı yok
Bulgaristan	EVET		EVET	EVET	Süre sınırı yok
Hırvatistan	EVET	HAYIR	EVET	EVET	6
Çekya	EVET		EVET	HAYIR	Süre sınırı yok
Danimarka	HAYIR	HAYIR	HAYIR	HAYIR	
Estonya	EVET	HAYIR	HAYIR	EVET	Süre sınırı yok
Finlandiya	HAYIR	EVET	HAYIR	EVET	Süre sınırı yok (17)
Makedonya	EVET	EVET	EVET	EVET	7
Fransa	HAYIR	EVET	EVET	EVET	1
Almanya	EVET	HAYIR	EVET	EVET	Süre sınırı yok
Yunanistan	HAYIR	HAYIR	EVET	EVET	Süre sınırı yok
Macaristan	EVET		EVET	EVET	5
İrlanda	HAYIR	HAYIR	EVET	EVET	1
İtalya	EVET	HAYIR	EVET	EVET	Süre sınırı yok
Lüksemburg	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR	

Hollanda	EVET	EVET		EVET	5
Norveç	HAYIR	HAYIR	HAYIR	EVET	Süre sınırı yok (18)
Polonya	EVET	HAYIR		EVET	
Portekiz	HAYIR	EVET	EVET	EVET	5
Romanya	EVET (19)	EVET (20)	EVET	EVET (21)	Süre sınırı yok
Sırbistan	EVET		EVET	EVET	7
Slovakya	EVET	HAYIR	HAYIR	HAYIR	Süre sınırı yok
Slovenya		EVET	EVET	HAYIR (22)	HAYIR (23)
İspanya	HAYIR	HAYIR	EVET	EVET	Süre sınırı yok (24)
İsveç	HAYIR	EVET	HAYIR	EVET	Süre sınırı yok
İsviçre	EVET	EVET	HAYIR	EVET	Süre sınırı yok (25)
Türkiye	HAYIR	HAYIR	EVET*	EVET	Süre sınırı yok
Birleşik Krallık	EVET	EVET	EVET	EVET	1

Kaynak: Avrupa Serbest Eczacılık Sektör Verileri 2014-2015 © PGEU

*Serbest Eczacılar İçin

Tablo 7: Avrupa Ülkelerinde Eczaneden Verilen Eczacılık Hizmetleri

ECZANEDE VERİLEN HİZMETLER	Avusturya	Belçika	Bulgaristan	Hırvatistan	Çekya	Danimarka	Estonya	Finlandiya	Fransa	Makedonya	Almanya	Yunanistan	Macaristan	İrlanda
Reçete Tekrarlama	HAYIR	EVET	EVET	EVET	HAYIR	HAYIR	EVET	EVET	EVET	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR	HAYIR
Atık İlaç İmhası	EVET	EVET	HAYIR	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET
İlaç Kullanım Açıklama	HAYIR	HAYIR	HAYIR	HAYIR	HAYIR	EVET	EVET	EVET	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR		HAYIR
Yeni İlaç Servisi	EVET	EVET	HAYIR		HAYIR	EVET	HAYIR	EVET	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
Hastalara tedavi/koşullar hakkında bilgi sağlamak		EVET	HAYIR	HAYIR	HAYIR	HAYIR	HAYIR	EVET	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR	EVET	EVET
Acil Kontrasepsiyon	EVET	EVET	HAYIR	EVET	EVET	EVET	HAYIR	EVET	EVET	HAYIR	EVET	EVET	HAYIR	EVET
Tansiyon ölçümü	EVET	EVET	HAYIR	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET	HAYIR	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET
Kolestrol Ölçümü	EVET	EVET	HAYIR	HAYIR	HAYIR	EVET	EVET	EVET	HAYIR	EVET	EVET	HAYIR	EVET	EVET
Glukoz ölçümü	EVET	EVET	HAYIR	HAYIR	HAYIR	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET	HAYIR	EVET	EVET

Tablo 7: Avrupa Ülkelerinde Eczaneden Verilen Eczacılık Hizmetleri

ECZANEDE VERİLEN HİZMETLER	Avusturya	Belçika	Bulgaristan	Hırvatistan	Çekya	Danimarka	Estonya	Finlandiya	Fransa	Makedonya	Almanya	Yunanistan	Macaristan	İrlanda
Kilo ölçümü	EVET	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR	EVET	EVET	EVET	HAYIR	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET
Hamilelik testi	EVET	HAYIR	HAYIR		HAYIR	HAYIR	HAYIR	HAYIR	EVET		EVET	HAYIR	HAYIR	HA-YIR
Sigara bırakma	EVET	HAYIR	HAYIR	HAYIR	EVET	EVET	HAYIR	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET	HAYIR	EVET
Diyabet yöne-timi	EVET	EVET	HAYIR	HAYIR	HAYIR	HAYIR	HAYIR	EVET	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR	EVET	HA-YIR
Astım Yönetimi	EVET	HAYIR	HAYIR	HAYIR	HAYIR	EVET	HAYIR	EVET	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR	EVET	HA-YIR
Hipertansiyon Yönetimi	EVET	HAYIR	HAYIR	HAYIR	HAYIR	HAYIR	HAYIR	EVET	HAYIR	HAYIR	EVET	HAYIR	EVET	HA-YIR
Aşılama	HAYIR	HAYIR	HAYIR	HAYIR	HAYIR	HAYIR	HAYIR	EVET	HAYIR	HAYIR	HAYIR	EVET	HAYIR	EVET
Evde Bakım Hizmeti	EVET	EVET	HAYIR	HAYIR	HAYIR	EVET	HAYIR	HAYIR	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR	HAYIR	HA-YIR
Gece Servisi	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET	HA-YIR
Diğer		EVET (1)						EVET (2)	EVET (3)		EVET			

Tablo 7: Avrupa Ülkelerinde Eczaneden Verilen Eczacılık Hizmetleri (devam):

ECZANEDE VERİLEN HİZMETLER	İtalya	Lüksemburg	Hollanda	Norveç	Polonya	Portekiz	Romanya	Sırbıstan	Slovakya	Slovenya	İspanya	İsveç	İsviçre	Türkiye	Birleşik Krallık
Reçete dağıtımı	EVET	HAYIR	EVET	EVET	EVET	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR	HAYIR	EVET	HAYIR	EVET	EVET	EVET
Reçete Tekrarlama	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR	HAYIR	HAYIR	HAYIR	HAYIR	HAYIR	EVET	EVET	EVET	EVET	HAYIR	EVET
Atık ilaç imhası	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET	SAĞLANMAK ÜZERE	HAYIR	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET	HAYIR	EVET
İlaç Kullanım Açıklama	EVET	HAYIR	EVET	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR	HAYIR	HAYIR	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET
Yeni İlaç Servisi	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR	HAYIR	HAYIR	HAYIR	HAYIR	HAYIR	HAYIR	HAYIR	HAYIR	EVET	HAYIR	EVET
Hastalara tedavi/koşullar hakkında bilgi sağlamak	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET	HAYIR	HAYIR	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR	EVET
Acil Kontrasepsiyon	EVET	EVET	EVET	EVET	HAYIR	EVET	EVET	EVET	HAYIR	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET
Tansiyon ölçümü	EVET	HAYIR	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET	HAYIR	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET	HAYIR	EVET
Kolestrol Ölçümü	EVET	HAYIR	EVET	EVET	HAYIR	EVET	EVET	HAYIR	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET	HAYIR	EVET
Glukoz ölçümü	EVET	HAYIR	EVET	EVET	HAYIR	EVET	EVET	HAYIR	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET	HAYIR	EVET
Kilo ölçümü	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET	HAYIR	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET	HAYIR	EVET
Hamilelik testi	EVET	HAYIR	EVET	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR	HAYIR	HAYIR	HAYIR	EVET	EVET	EVET	HAYIR	EVET

Tablo 7: Avrupa Ülkelerinde Eczaneden Verilen Eczacılık Hizmetleri (devam):

ECZANEDE VERİLEN HİZMETLER	İtalya	Lüksemburg	Hollanda	Norveç	Polonya	Portekiz	Romanya	Sırbıstan	Slovakya	Slovenya	İspanya	İsveç	İsviçre	Türkiye	Birleşik Krallık
Sigara bırakma	EVET	EVET	EVET	EVET	HAYIR	EVET	EVET	HAYIR	HAYIR	EVET	EVET	EVET	EVET	HAYIR	EVET
Diyabet yönetimi	EVET	HAYIR	EVET	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR	HAYIR	HAYIR	EVET	EVET	EVET	EVET	HAYIR*	EVET
Astım Yönetimi	EVET	HAYIR	EVET	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR	HAYIR	HAYIR	HAYIR	EVET	EVET	EVET	HAYIR*	EVET
Hipertansiyon Yönetimi	EVET	HAYIR	EVET	EVET	HAYIR	EVET	EVET	HAYIR	HAYIR	EVET	EVET	EVET	EVET	HAYIR	EVET
Aşılama	HAYIR	HAYIR	EVET	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR	HAYIR	HAYIR	HAYIR	HAYIR	EVET	EVET	HAYIR	EVET
Evde bakım servisi	EVET	HAYIR	EVET	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR	HAYIR	HAYIR	HAYIR	EVET	EVET	EVET	HAYIR	EVET
Gece Servisi	EVET	EVET	HAYIR	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET	HAYIR	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET	EVET
Diğer	EVET (4)				HAYIR	EVET (5)					EVET (6)				EVET

Açıklamalar:

1=ilaçları birleştirmek, Metadon tedavisi
2= Doz ayarlama
3=Antikuagulant yönetimi
4=Laboratoar analizi ve uzman doktor randevusu alma
5= Beslenme danışmanlığı
6= HIV hızlı test, iğne değişimi, sağlık kampanyaları, farmasötik bakım servisi, erken tanı ve tarama servisi

Kaynak: Avrupa Serbest Eczacılık Sektör Verileri 2014-2015 PGEU ©

*Rehber Eczanem Programı kapsamında verilmeye başlanmıştır.

Tablo 8: Avrupa Ülkelerinde Serbest Eczacı Profili

ÜLKE	KAYITLI ECZACI	KADIN ORANI (%)	SERBEST ECZACI SAYISI	UZMANLIĞI OLAN SERBEST ECZACI SAYISI	ECZANE SAYISI	HER YIL MEZUN OLAN ECZACI SAYISI	BİRİNCİ SINIFTA ECZACI SAYISI
Almanya	61973	69	49821	-	20441	1947	2708
Avusturya	5589	87,1	5502	-	1317	230	1100
Belçika	12000	70	9000	-	4929	-	-
Birleşik Krallık	-	-	-	-	14000	3000	3000
Bulgaristan	6028	80	5672	1670	3714	282	310
Danimarka	4502	74	719	-	368	180	336
Estonya	1279	96	817	-	476	24	36
Finlandiya	3420	77	1333	312	817	92	98
Fransa	74754	67	55454	-	22455	2465	3097
Hırvatistan	3491	92	2714	37	1114	130	160
Hollanda	-	-	2929	-	1979	236	535

ÜLKE	KAYITLI ECZACI	KADIN ORANI (%)	SERBEST ECZACI SAYISI	UZMANLIĞI OLAN SERBEST ECZACI SAYISI	ECZANE SAYISI	HER YIL MEZUN OLAN ECZACI SAYISI	BİRİNCİ SINIFTA ECZACI SAYISI
Irlanda	5439	-	-	-	1689	162	170
İtalya	92980	68	70300	-	18023	4897	5418
İspanya	68381	71	47194	0	21854	2872	18725
İsviçre	9227	86	5292	-	1345	176	406
İsveç	5181	71	1915	-	1764	276	735
Makedonya	2400	80	1107	-	846	100	250
Macaristan	12300	-	5192	4000	2329	206	300
Norveç	-	-	1502	0	768	-	-
Portekiz	13657	79	8665	-	2935	1025	823
Sırbistan	5921	91	529	-	-	821	627
Slovakya	5903	95	4579		1516	141	384
Slovenya	-	-	1087	66	324	138	150
Türkiye	32894	56	25859	-	25859	1016	2082

DEĞERLENDİRME

İlaç;

Günümüzde 23 milyar TL'yi aşkın yıllık satış hacmi olan ve çok sayıda yerli ve yabancı firmanın yer aldığı parçalı bir yapıya sahip ilaç sektörünün büyümesinde, nüfusun yaşlanması, yerli ve yabancı oyuncu sayısının artması, yeni ürünlerin pazara çıkması gibi birçok sebebin yanı sıra hastane kanalının da önemli bir payı olduğunu söyleyebiliriz.

Türkiye'de 25 binden fazla bağımsız eczanenin oluşturduğu perakende ilaç pazarı da 2017 verileriyle yüzde 20,7 oranında büyüdü.

Son beş yılı değerlendirdiğimizde; 2012 yılında 12,9 milyar TL düzeyinde olan ilaç pazarı, 2016 yılsonuna kadar yüzde 80'e yakın bir oranda büyüdü. 2017 yılında eczane kanalları toplamında 23,1 milyar TL düzeyinde bir satış yapıldı. Kutu ölçeğinde ise 2017 sonu itibarı ile 2,1 milyarlık bir hacme ulaşıldı.

Temel Göstergeler, Sağlık Göstergeleri, Sağlık İnsan Gücü Kullanımı ve Sağlık Finansman;

Sağlık, ilaç ve eczacılık alanına baktığımızda bütçeden, sağlığa ve ilaca aktarılan payın arttığını görüyoruz. Ancak bu artışın yeterli olmadığını, OECD ülkelerine kıyasla Türkiye'nin alt sıralarda kaldığını tespit edebiliriz.

OECD ülkeleri istatistiklerine bakıldığında;

- Kamunun sağlık harcamalarına ayırdığı miktarı, gayri safi yurt içi hasıla bakımından değerlendirdiğimizde Türkiye % 4,6 ile OECD ortalaması olan %9'un altında ve OECD ülkeleri arasında son sırada yer almaktadır. (bknz. VI. SAĞLIK FİNANSMANI; Tablo 2: OECD Ülkeleri Temel Sağlık Finansmanı Verileri)

- OECD ortalaması 6,9 olan kişi başı hekime müracaat oranında Türkiye oranı 8,6 ile diğer OECD ülkelerine kıyasla yüksek kalmaktadır. (bknz. IV. SAĞLIK İNSANGÜCÜ VE KULLANIMI; Şekil: 2 Kişi Başı Hekime Müracaat Sayısı)

- Doğuşta Beklenen Yaşam Süresi baktığımız zaman Türkiye'de 78 iken OECD ülke ortalamaları 80,6'dır. (bknz. I.TEMEL GÖSTERGELER; Şekil 1: Ülkelerin Doğuşta Beklenen Yaşam Süresi)

- Bin canlı doğum başına düşen bebek ölüm sayısını ifade eden bebek ölüm hızında OECD ülkeleri arasında Türkiye binde 9,7 ile Meksika'dan sonra sondan

ikinci ülke konumundadır. (bknz. II. SAĞLIK GÖSTERGELERİ; Tablo 9: OECD Ülkeleri Bebek Ölüm Hızı Karşılaştırması)

- Antibiyotik kullanım oranı, son yıllarda düşse de OECD ortalamalarıyla karşılaştırıldığında halen istenen seviyede olmadığı görülmektedir. Tanımlanmış günlük doz* ölçeğine göre antibiyotik kullanım ortalaması OECD ülke ortalamasında 20,5 iken; Türkiye'de bu rakam 41,1'dir. Bu oran ile OECD ülkeleri arasında en çok antibiyotik tüketen ülke konumundadır. (bknz. V. İLAÇ; Tablo 3: OECD Ülkelerinde Antibiyotik Kullanımı)

Eczacılık;

Avrupa ülkeleri arasında en çok eczanesi olan ülkelerde birinci sırayı Türkiye ikinci sırayı Fransa almaktadır. Ülkede kayıtlı eczane rakamına bakıldığında ise sıralama, İtalya, Fransa, İspanya, Almanya ve Türkiye olmaktadır.

Avrupa ülkeleri arasında kıyaslandığında eczanede çalışan ortalama çalışan sayısı 3 olan Türkiye en az; Danimarka da ortalama çalışan sayısı 14 ile en yüksek çalışana sahip ülkedir.

KAYNAKÇA

IQVIA Veri tabanı

Sağlık Bakanlığı Sağlık İstatistikleri Yıllığı 2016, https://www.saglik.gov.tr/TR,11588/istatistik-yilliklari.html

PGEU, Facts and Figures, 2014-2015, https://www.pgeu.eu/en/

ÖSYM, http://www.osym.gov.tr/TR,13263/2017-osys-yuksekogretim-programlari-ve-kontenjanlari-kilavuzu.html

OECD Sağlık İstatistikleri, 2018

TÜİK, ADNKS 2018

TÜİK İstatistikler

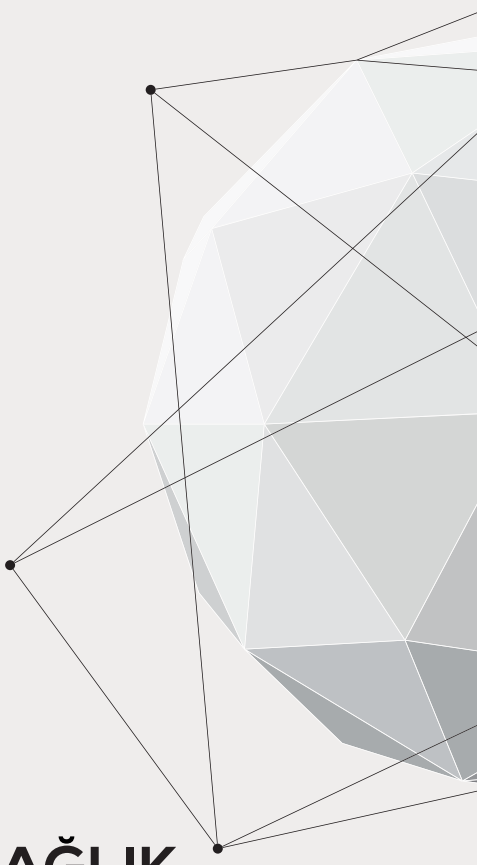
Dünya Sağlık Örgütü, Diyabet Raporu 2016, http://www.who.int/diabetes/en/

The Statistical Portal, 2017, https://www.statista.com

TEB Veritabanı

Türk Eczacıları Birliği, Eczacı Bilgi Sistemi (EBS)

NOTLAR

SAĞLIK İLAÇ VE ECZACILIK İSTATİSTİKLERİ YILLIĞI 2018